www.svoboda.com.ua

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає:
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, мані-ордера і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 14-го лютого 1918. Ч. 19. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, February 14, 1918. No. 19.

ПОВНИЙ ЗМІСТ МИРОВОГО ДОГОВОРУ.

Холмщина входить в склад Української Народної Републики.

Справа української части Галичини і Буковини ще не полагоджена.

Правительство большевиків проголосило конець війни.

Мировий договір між Україною і центральними державами.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЗМІСТ МИРОВОГО ДОГОВОРУ.

Мировий договір носить назву: **„Мировий договір між Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною з одної сторони, а Українською Народною Републикою з другої сторони".**

На вступі ствердженo, що український нарід, проголосивши підчас теперішної війни свою независимість і виявивши бажане привернути мир між собою а державами, які були у війні з Росією, бажає **„зробити перший крок в напрямі тривалого сьвітового мира, чесного для всїх сторін, який не лише положив би конець страховищам війни, але який допровадив би до привернення приязних відносин народів в політичній, правній, економічній і інтелектуальній области".**

Відтак наведені імена всїх повновласників, які брали участь в переговорах. Вони заявили, що осягнули порозуміне в отсих точках:

„АРТИКУЛ I.—Німеччина, Австро-Угорщина, Болгарія і Туреччина з одної сторони, а Українська Народна Республика з другої, заявляють, що війна між ними покінчена. Сторони, заключаючі договір, постановляють від тепер жити зі собою в мирі і приязни.

„АРТИКУЛ II. — Між Австро-Угорщиною з одної сторони а Українською Народною Республикою з другої, о скільки сї дві держави граничать зі собою, мають істнувати тісамі границі, які були перед вибухом війни між Австро-Угорською монархією і Росією.

„Дальше на північ границя републики, починаючи від Тарногорода, буде іти через Білгорай, Щебречин, Красностав, Пугачів, Радин, Межиріче, Сарнаки, Мельник, Високе Литовське, Камінець Литовський, Пружани, до озера Вигоновського.

„Ся границя в подробицях буде назначена через установлену комісію на етнографічних услівях і після бажаня дотичного населеня.

„Коли би Українська Народна Республика мала мати спільні границї ще з котроюсь иншою державою з чотиродержавного союза, то в тій справі буде зроблена окрема угода.

„АРТИКУЛ III. — Опорожнене занятих територій розпічнеть ся безпосередно по принятю предложеного договору. Спосіб переведеня опорожнення і переданя опорожнених територій буде означений повновласниками інтересованих сторін.

„АРТИКУЛ IV. — Дипльоматичні і консулярні зносини між заключаючими договір сторонами будуть навязані безпосередно по підписаню мирового договору. Можливо як найширше допущене інтересованих сторін щодо консулїв буде застережене в окремій угоді.

„АРТИКУЛ V. — Противні сторони взаїмно зрікають ся винагородженя воєнних коштів — значить, державних видатків на провадженє війни, як також відшкодованя за знищеня, значить, знищеня, які вони і їх піддані понесли у війні, через мілітарні зарядженя, включаючи реквізиції, роблені в краю ворога.

„АРТИКУЛ VI. — Поодиноким воєнним бранцям позволяєть ся повернути до свого дому, а о скільки вони сього не бажають, то за згодою дотичної держави мають остати ся на її території, або перенести ся до иншого краю. Управильнене полученых з тим справ буде зазначене окремою умовою в артикулї VIII.

„АРТИКУЛ VII. — Обі заключаючі договір сторони постановляють взаїмно і безпроволочно навязати економічні зносини і зорганізувати бюро виміни товарів на основі слїдучих правил:

1. До 31. лидня біжучого року буде відбувати ся взаїмна виміна надвишки більше важних матеріялів, сьвіробольної і промислової продукції для покрити біжучого запотребованя на підставі слїдучих привилеїв: Скількість і рід важних сї виміняти товарів будуть установлені спільною комісією, яка має зібрати ся безпроволочно по підписаню мирового договору. Цїни будуть назначені спільною комісією. Надвишкість буде означувана в золотї і то на слїдучій підставі: 1.000 німецьких марок в золотї за 462 рубли в золотї давної російської держави, або 1.000 корон в золотї за 393.70 рублів в золотї давної російської держави. Виміна товарів, означена висше згаданою спільною комісією, буде відбувати ся дорогою свобідної торговлї, а те на підставі постанов тимчасового торговельного договору.

2. О скілько ся виміна не з застереженнє, економічні зносини між заключаючими договір сторонами мають бути тимчасові і на кождий случай мають тривати аж до заключеня остаточного торговельного договору. Однак аж до упливу часу найменьше шістьох місяців по заключеню мира між центральними державами з одної сторони а з иншими союзними державами, як також зі Зєдиненими Державами і Японією, з другої сторони мають давні постанови становити підставу до зносин".

Щодо економічних відносин між Німеччиною і Україною в змісті договору сказано, що части російсько-німецького договору в справі торговлї і мореплавства з р. 1904-1904 мають зберигати свою правосильність. Заключаючі договір сторони зобовязують ся давнїйше надержати звязану російську ціну торгову з 13. січня 1903 року.

В договорі містить ся також застереженє, які части австро-угорсько-російського договору в справі торговлї і мореплавства з 5. лютого 1906 р. мають бути задержані і додано:

„3. Всї сторони годять ся, що всї товари, які переводить ся через територію однеї зі сторін, мають бути вільні від оплати цла. Умови щодо охоронних мірок мають бути привернені і заключаючі договір сторони годять ся взаїмно собі помагати в приверненю тарифи залізничої. Економічні відносини між Болгарією і Туреччиною а Україною мають бути полагоджені згідно з принятєм як найприязнїйшої держави, аж доки не буде заключений остаточний торговельний договір.

„На случай, коли би час, застережений в першім уступі 2. секції, не уплинув перед 30. червня 1919 року, кожда зі заключаючих договір сторін має, почавши від 30. червня 1919 року, право при помочи шестимісячного виповідженя змести постанови, які містять ся у висше згаданій секції.

„4. (А) — Українська Народна Республика не буде ставити жадного жадання щодо особлившого трактованя Німеччиною Австро-Угорщини або якоїсь иншої держави, звязаної з нею цловим союзом, держави, яка безпосередно граничить з Німеччиною або посередно через другий край, який з нею або з Австро-Угорщиною є тягучим цловим союзом, або щодо трактованя, яке завязаль ще Німеччини її підвласні кольонії, її заграничні посїлости або краї, які є звязані з нею цловим союзом. Німеччина не буде ставити нїякого жадання щодо особлившого її трактованя, яке Українська Народна Республика могла би признати якійсь иншій державі, котра стоїть з нею в цловім союзі, і котра безпосередно граничить з Україною або посередно через другий край, який стоїть з нею в цловім союзі, або через кольонії, заграничні посїлости і протекторати країв, які з нею стоять у цловім союзі.

„(Б). В економічних зносинах між означеними договором територіями австро-угорської монархії з одної сторони а Українською Народною Республикою з другої сторони Українська Народна Республика не буде домагати ся жадного особлившого трактованя, яке Австро-Угорщина признає німецькій державі або якійсь иншій державі, котра безпосередно граничить з Австро-Угорщиною, є поручена з нею цловим договором, або посередно через якийсь инший край, який стоїть з нею або Німеччиною в цловім союзі; заграничні посїлости і протекторати стоять під тим взглядом на рівній підставі. Австро-Угорщина не буде домагати ся жадного особлившого трактованя, яке Українська Народна Республика признає другій державі, яка з нею через цілий союз звязаною державою, яка безпосередно граничить з Україною або посередно через державу, яка є залучена з нею цловим союзом, або кольонії, заграничні посїлости і протекторати однеї з держав, з якою вона стоїть у цловім союзі.

„5. (А). О скільки транспортові средства, які походять первісно з Німеччини або України, є в нейтральних державах нагромаджені, і хоч зобовязане спочиває на Німеччині і Україні, що вони не можуть бути перевезені ані посередно ані безпосередно до територій однеї зі сторін, заключаючих договір, такі обмежиня щодо диспозиції ними мають бути знесені, о скільки се відносить ся до договору заключаючих сторін. Дві заключаючі договір сторони мають в тій цїли безпроволочно повідомити правительства нейтральних держав про висше згадане знесенє обмеженя.

„(Б). О скільки транспортові средства, які походять первісно з Австро-Угорщини або України, є в нейтральних державах нагромаджені, і хоч зобовязане спочиває на Німеччині і Україні, що вони не можуть бути перевезені ані посередно ані безпосередно до територій однеї зі сторін, заключаючих договір, такі обмежиня щодо диспозиції ними мають бути знесені, о скільки се відносить ся до договору заключаючих сторін. Дві заключаючі договір сторони мають в тій цїли безпроволочно повідомити правительства нейтральних держав про висше згадане знесенє обмеженя".

„АРТИКУЛ VIII. — Привернене публичних і приватних правних зносин, виміна воєнних бранців і інтернованих цивільних, справа амнестії і справа трактованя купців у руках ворога будуть управильнені в окремих умовах з Українською Народною Республикою і будуть творити річеву частину теперішного мирового договору та, о скільки се буде можливе, увійдуть в житє одночасно.

„АРТИКУЛ IX. — Зроблені в тім мировім договорі умови творять нероздільну цїлість.

„АРТИКУЛ X. — Для інтерпретації (вияснюваня) сього договору тексти (змісти) німецький і український є правосильні у зносинах між Німеччиною й Україною, тексти німецький, мадярський і український у зносинах між Австро-Угорщиною й Україною, тексти болгарський і український у зносинах між Болгарією й Україною, тексти турецький і український у зносинах між Туреччиною й Україною".

Кінцева частина договору застерігає:

„Теперішний мировий договір буде затверджений. Затверджені документи мають бути негайно виміняні. О скільки нема супротивних застережень, мировий договір увійде в силу сейчас по затвердженю".

Також підписано договори, застережені в артикулї VIII. Вони обіймають отсї точки:

Привернене консулярних зносин.
Привернене державних договорів.
Привернене цивільного права.
Винагороджене за цивільні шкоди, спричинені воєнними законами або актами всупереч міжнародного права.
Виміна воєнних бранців і інтернованих цивільних.
Опіка над гробами поляглих у ворожій території.
Постанова в справі повороту домів осіб, виміняних в договорі.
Трактоване торговельних кораблів в неприятельських руках.

Телеграма з Берестя Литовського доносить, що зміни додаткових договорів мусїло сь здержати наразі, щоби оминути велике переповнене в телеграфічних бюрах.

Поляки протестують проти влученя Холмщини до України.

СТОКГОЛЬМ, 12. лютого. — Віденський кореспондент часописи „Берлінер Тагеблят" доносить, що **польський клюб (у віденськім парляменті) зірвав з австрійським правительством з причини, що польська (?!!) провінція, Холм, зістала признана в мировім договорі Україні.**

Австрійське правительство, доносить дальше телеграма, **має тепер проти себе бльок, утворений з Поляків, Чехів і полудневих Славян.**

Велика радість у Відни.

ЛОНДОН, 12. лютого. — Женевський кореспондент „Дейли Експрес" доносить:

„Вісти, які передістають ся тут через тирольську границю, вказують, що Віденці божеволїли з радости, коли надійшла вістка про заключене окремого мира з Україною. Місто прикрашено прапорами, скелєи замкнено. Товпи залягали улиці, жінки плакали з радости, мущини взаїмно обнимали ся. Надзвичайні видани часописий розхоплено в одну мить. Люди вносили оклики в честь цїсаря і гр. Чернїна. „Тепер вже будемо мати досить хлїба" — давали ся чути слова.

В школах заряджено сьвято.

Всї віденські часописи вважають мир з Україною дипльоматичною і економічною побідою та тяжким ударом для аліянтів.

Радісно принято вістку про заключене мира в Будапешті. Празї і Інсбруцї, хоч мешканцї тих міст не улаштували таких демонстрацій як Віденцї.

Не з любови до центральних держав, але з практичних політичних причин...

ГАГА, 11. лютого. — З дотеперішних заміток німецької преси про мир з Україною годі виробити собі докладне понятє про становище політичних партій в Німеччинї, тимбільше, що до неділї вечером не буде ще звісні близші услівя мира.

Переважна часть часописий підносить економічну вагу мирового договору, а рівночасно перестерігає перед надто великими надіями щодо скількости поживи, яку буде можна в найблизшій будучности дістати з України.

„Льокаль Анцайгер" каже, що отсе зірвано перші овочі побіди Гінденбурга, та що **Україцї певно не заключили мира з любови до центральних держав, але з практичних політичних причин,** щоби завести трохи лад у своїм краю після заворушень, спричинених ворохобною большевиків. Часопись заявляє, що велика вага мирового договору лежить в хліборобських околицях і кінчить словами: „Надіймо ся, що наші бажаня будуть сповнені".

„Франкфуртер Цайтунг" пише:

„Мир заключено завдяки независимости і силї Українців.

„Під теперішну пору лише одна Франція говорить ще про „російських зрадників", підчас коли Американцї, як здаєть ся, найдальше пійшли наперед на дорозї правдивої оцінки. Президент Вілсон склонюєть ся до признаня большевицького правительства. Англія вибрала середну дорогу".

„Кельнїше Цайтунг" підносить, що Україна буде тепер всилї ужити всї свої війска до управи рілї. Безперечно Україна має великі засоби поживи і паші, але треба глядїти на те, коли Німеччина буде всилї мати з того користь.

Англія не признає договору України з центральними державами.

ЛОНДОН, 12. лютого. — Англійське правительство відказуєть ся признати мировий договір, підписаний представниками центральних держав в Берестю Литовськім і делегатами, які підписували в імени України.

Сю вістку подало нині бюро „Зєдиненої Преси".

В РОСІЇ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОЛЬШЕВИКИ ПРОГОЛОСИЛИ КОНЕЦЬ ВІЙНИ.

ЛОНДОН, 11. лютого. — Німецька бездротна телеграма, яку тут нині вечером одержано, потверджує вісти, які одержано в день з Амстердаму, іменно, що **Росія зарядила конець війни і демобілізацію російських військ на всїх боєвих фронтах.**

Телеграма до „Ексчендж Телеграф" звучить:

„В Німеччинї панує велика радість з приводу покінченя воєнного стану між центральними державами і Росією. Міста окрашені прапорами. Велика утїха панує з приводу безусловного піддання Троцького.

„Видано зарядженє, щоби центральна економічна комісія, яка находить ся тепер в Петроградї, полагодила подробиці в справі піднятя зносин між Росією і центральними державами".

Телеграма, яка надійшла нині до Амстердаму з Берестя Литовського під датою з недїлї, звучить:

„Президент російської делегації заявив на нинїшнім засїданю (в недїлю), що підчас коли Росія відмовляєть ся підписати формальний мировий договір, вона заявила, що ВОЄННИЙ СТАН З НІМЕЧЧИНОЮ, АВСТРО-УГОРЩИНОЮ, ТУРЕЧЧИНОЮ І БОЛГАРІЄЮ ПОКІНЧЕНИЙ, ВИДАЮЧИ РІВНОЧАСНО ЗАРЯДЖЕНЄ В ЦІЛИ ЦІЛКОВИТОЇ ДЕМОБІЛЯЗАЦІЇ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСК НА ВСІХ БОЄВИХ ФРОНТАХ".

Заява російської делегації в справі закінченя війни.

ЛОНДОН, 12. лютого. — Потвердженє німецького звіту, що Росія пійшла слїдами України і покінчила війну, містить ся у слїдуючім урядовім звітї, який наспів нині з Петрограду:

„Мирові переговори скінчені. Німецькі капіталїсти, банкирі і дїлачі, підержувані через вловчалку кооперативи англійської і французької буржуазії, предложили нашим товаришам, членам мирової делегації в Берестю Литовськім, услівя, які не могли бути підписані в імени російської революції.

„Німецьке і австрійське правительство посїдає краї і народи, здобуті силою оружія. На таку власть не може згодяти ся російський нарід, робітники і селяни. Ми не можемо підписати мира, який приніс би зі собою смуток, поневоленє і терпіня міліонам робітників і селян.

„Однак ми також не можемо, не будемо і не сьмімо вести дальше війну, яку розпочали царі і капіталісти в злуцї з царями і капіталістами. Ми не будемо і не сьмімо продовжати війну з Німцями і Австрійцями — такимисамими робітниками і селянами, як і ми.

„Ми не підписуємо мира дїдичів і капіталїстів. Нехай німецький і російський жовнїр довідаєть ся, хто його кинув на поле битви, і нехай довідаєть ся, за що він бореть ся. Також нехай він знає, що ми відмовили ся від боротьби проти нього.

„Наша делегація, вповні сьвідома своєї відповідальности перед російським народом і поневоленими робітниками та селянами инших держав, заявила дня 10. лютого в імени ради народних комісарів правительства федеративної російської републики правительствам народів, втягнених до війни, і нейтральних держав, що воно відмовило ся підписати заборчий мир.

„Росія зі своєї сторони заявляє, що теперішна війна з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною і Болгарією є покінчена.

„Рівночасно російські війска одержали приказ перевести цїлковиту демобілізацію на всїх боєвих фронтах.

„Заява підписана Львом Троцьким і прочими членами російської делегації".

Розказ до російської армії.

В злуцї з тою заявою видано також розказ, щоби перевести потрібні кроки в справі безпроволочного повідомленя військ, що війну з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною і Болгарією треба вважати від теперішної хвилї за покінчену.

Сей розказ не має жадного підпису і звучить:

„Не належить переводити жадних дальших воєнних операцій. Постановлено розпочати загальну демобілізацію на всїх боєвих фронтах.

„Заряджено видати інструкції для фронту в справі опо-

(Продовжене на стороні 3-тій).

Назва "SVOBODA" (LIBERTY)
An Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:

United States:	
1 year	$3.00
6 months	$1.75
3 months	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:	
1 year	$3.50
6 months	$2.00
3 months	$1.25

ПЕРЕДПЛАТА:

в Зчучених Державах:	
на рік	$3.00
на пів року	$1.75
на 3 місяці	$1.00
В місті Jersey City і за границю:	
на рік	$3.50
на пів року	$2.00
на 3 місяці	$1.25

Single copy 3 cents. Поодиноке число 3 центи.

За зміну адреси платять ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі мані-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висилаю замовлення належить додавати мані-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

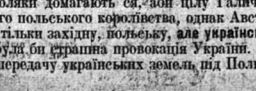

Австрія не віддала України Галичини і Буковини.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Проголошений мировий договір між Україною і центральними державами (який ми подали в суботу в скороченю, а нині в цілости), говорить, що його заключено на основі **передвоєнних границь**, значить, що ані Україна не займає земель, які перед війною належали до Австро-Угорщини, ані Австро-Угорщина не займає земель українських, які належали перед війною до давної Росії.

З тої засади виходить, що **Україна не займила тепер східної Галичини і північної Буковини** та що з другої сторони Австро-Угорщина не займила Холмщини, Підляся і Поліся, а також части Волині і кусника Поділя, які доси були під її військовою окупацією.

Се, що Галичина і Буковина не злучена ще з українською республикою, вразило прикро цілий український нарід, а особливо наших братів у Галичині і всїх Українців на іміграції в Америці, котрі сподівались, що їх рідний край буде освободжений з вікової неволї, та що позбудеть ся вже раз шляхотської саранчі.

Однак надії не треба тратити. Коли Галичина перебула найтяжші часи, то не має чого страхатись тоді, як з півночи і зі сходу сусїдує з українською народною республикою, з державою більшою і сильнїйшою від Австро-Угорщини.

Нема сумніву, що делеґація української народної республики в Берестю Литовськім домагала ся злуки теперішної австрійської України з Україною київською, а коли згодила ся на відложенє сеї справи, то мусїли бути до того важні причини.

Можливо, що австрійські, а також і німецькі делеґати, сказали делеґатам українським, що в тій справі Австрія тепер стрічає великі **перепони.**

Вони могли подавати такі перепони:

1. Австрія, відступаючи свою територію, показала би перед теперішними своїми противниками свою безсильність і вони мали би також підставу домагатись її земель.

2. Після австрійської конституції про передачу території другій державі може рішати тільки парлямент, який, як можна сподіватись, тепер на се не згодить ся, а українська народна республика не хотїла би, аби наприклад про се рішав цїсар своїм розпорядком.

3. Се могло би викликати велике замішанє серед народів в цїлій австро-угорській монархії і навіть упеможливити їй дальше веденє війни.

4. Особливо Мадяри, Поляки і Чехи піднесли би проти сього крик і наробили би клопоту, а прецїнь, як обі держави заключають мир і хотять жити у приязни, то Україна не повинна Австрії причиняти клопотів серед її дальшої війни.

* * *

Чи якраз отакі перепони подавали австрійські делеґати чи нї, ми не знаємо, але такі є правдоподібні.

Розуміє ся, що українські делеґати могли признати, що такі перепони є, особливо **тепер**, коли ще Австрія є у війні з Італією, Сербією, Румунією і т. д., а також посилає свої війска і на західний фронт, до Франції.

Але не могли вони того признати на будуче, **по війні.**

Вони мусїли заявити — сподіваємо ся, — що по війні сї перепони не будуть істнувати і мусїли, гадаємо, заявити, що **не бачать причини, чому 4 міліони Українців мали би оставатись немов сироти в державі чужій, коли вони мають свою державу, одну з найбільших в Европі.**

І сеї рації українським делеґатам певно не могли заперечити і другі делеґати.

* * *

Але ми віримо, що українські делеґати мусїли зробити з австрійськими делеґатами спеціальну умову в справі України австрійської.

Телеґрами зі Стокгольму говорять, що Австрія обіцяла віддати Україні Галичину, але з якимись застереженями щоби про якийсь протекторат.

В тім може бути дещо правди.

З давнїйших вістий звісно, що австро-угорський міністер заграничних справ заявив, що справа Галичини буде полагоджена по війні.

Як звісно, Поляки домагають ся, аби цїлу Галичину віддано до будучого польського королївства, однак Австрія може їй дати хиба тільки західну, польську, **але української дати не може.** Се були би страшна провокація України. Австрія знає, що на передачу українських земель під Польщу не мала би жадного оправдання і що українську народну республику зробила би своїм ворогом, а чейже лїпше для Австрії поступити справедливо і жити добре з 40-міліоновим народом українським, ніж зробити злочин ради забаганок польського 18-міліонового народу, який і так не ставив би ся прихильно до Австрії, бо чув би ворожнечу за те, що Австрія вже віддала Холмщину Україні.

Тому, повторяємо, ми віримо, що українська делеґація зробила умову з австрійською делеґацією, що:

1. Східна Галичина і північна Буковина не підпуть під Польщу.

2. Східна Галичина і Буковина, на случай як західна Галичина пійде під Польщу, будуть віддані українській народній републицї.

3. На случай, як би цїла Галичина осталась при Австрії, буде вона поділена і східна буде злучена з українською частию Буковини в одну провінцію з власною самоуправою.

Лише на таке запевненє могла згодитись українська делеґація і тому ми сподіваємо ся і віримо, що так стало ся. Покищо воєнне положенє не позволяє може сього проголосити, але вже загальний мир не далекий і ми сподіваємось в недовгім часї дізнатись, що так власне сталось.

Освободженє західної України.

Найважнїйшою справою для української мирової делеґації в Берестю Литовськім було відібрати від осередних держав українські землї, які вони заняли підчас війни з колишною російською державою.

І тому вони передівсїм видвигнули сю справу.

Яка дискусія була там над сею справою, ми не знаємо, але можна сподїватись, що австрійська делеґація, в якій був і польський ґраф Тарновський, могла так сказати до українських делеґатів:

— Панове, ми радо зверемо вам занятy часть Волині, яка є українською, а також і ту частинку вашого Поділя, але до Холмщини і до инших земель, на північ і на північний схід від Холмщини, яких ви домагаєте ся, підносять і Поляки свої претенсії.

Розуміє ся, що українська делеґація збила сю „претенсію" дуже просто, заявивши, що Поляки **до українських земель**, як хотять, то можуть мати свої „претенсії", але **права не мають жадного.** Українцї не домагають ся земель чужих, але і своїх не дадуть.

Австрійська делеґація в засаді мусїла признати українській делеґації рацію, але певно не понуєтила відразу, бо хотїла в заміну за се щось виторгувати. Як звісно, в Австрії тепер голод, отже австрійська делеґація певно передівсїм домагалась, аби українська народна республика згодилась доставити їй в короткім часї збіжа та инших артикулів поживи.

Ні се, як видно з договору, українська делеґація згодила ся, і вкінци дійшло до повної згоди, бо й австрійські делеґати і прочі з осередних держав, **пристали на домаганє української делеґації — звернути Україні всї заняті українські землї.**

* * *

В мировім договорі (2-га точка) означено границю тих занятих земель, які осередні держави заняли підчас війни, в той спосіб:

„Дальше на північ (від Галичини) границя республики буде іти, починаючи від Тарногорода, через Білгорай, Щебречин, Красностав, Пугачів, Радин, Межиріче, Сарнаки, Мельник, Високе Литовське, Каменець Литовський, Пружани, до Вигонівського озера". Подана границя іде меньше-більше так:

Зачинаєть ся недалеко першої стрічі ріки **Сяну** з давною російською границею, — около 70 кільометрів (майже 10 миль) на північ від **Перемишля**, або яких 30 кільометрів на північ від **Ярослава**, а 60 кільометрів на захід від **Чесанова.**

Ідучи дальше на північ, та нова границя спершу скручує трохи на схід, понад горішний біг ріки Вепра аж до міста Красноставу; опісля знова звертає на захід, ще здовж ріки Вепра (яка опісля пливе дальше на захід, до Польщі і впадає до Висли); потім іде трохи меньше-більше прямо на північ, аж до міста Радина, відки скручує на північний схід аж до Високого Литовського; відтак ще більше нахиляєть ся до сходу, а від міста Пружан іде меньше-більше прямо на схід.

Отже, сї наші землї на північ сусїдують зі східною Галичиною, а іменно з повітами: ярославським, чесанівським і равським.

* * *

Ті українські землї, яких границї визначено в Берестю Литовськім, називають ся так: **Холмщина, Підляс** (властиво — і Холмщину також звуть Підляєм) і **Поліс.**

1. Холмщина — се край, який довгі століття був у тяжкій польській неволї. Ще недавно Холмщина була складовою частиною польської люблинської ґубернії, аж тому 8 лїт, на основі ухвали російської думи, вилучено її та утворено окрему холмську ґубернію. Ся холмська ґубернія (давнїйше — східна половина люблинської) обіймає 4.500 квадратових миль простору, або меньше-більше стільки що цїла Буковина. Населенє Холмщини переважно українське (яких три четвертини), а меньшість се Поляки і Жиди. Число населеня перевисшає один мілїон. Ще тому сорок кілька лїт українське населенє Холмщини було грецько-католицької релїґії, але російське правительство при помочи війска „навернуло" його на православє. Через те населенє ставилось ворожо до нової релїґії і по проголошеню свободи віри в 1905-тім роцї, між иншим і з причини польської аґітації, богато перейшло на римсько-католицку релїґію (грецько-католицька аж до теперішної революції була в Росії заборонена). Столицею Холмщини є місто **Холм**, яке має 23.000 населеня. Крім того є ще там такі міста як **Замостє** (44.000 населеня), **Грубешів** (15.000 населеня), **Томашів** 9.000 населеня) й инші.

2. Підляс. Підляс або Підляше — се малий простір на північ від Холмщини і від міста Берестя Литовського. Обіймає сей простір східну частинку польської сїдлецької ґубернії і сусїдуючу на північ з нею частинку литовської ґродненської ґубернії. Підляєм зветь ся тому, що ся земля під самою ляцькою землею. Населенє там було давнїйше також грецько-католицької релїґії і „навернено" його тому 43-роки на православє. Місто **Берестє Литовське** (в полудневій части ґродненської ґубернії, около 60.000 населеня) лежить в области Підляся.

3. Поліс. Від Підляся на схід, а від Холмщини на північний схід — лежить Поліс. (Назва Поліся пійшла від того, що се лїситі сторони). Обіймає воно околиці на схід від Берестя Литовського, в полудневій части ґродненської ґубернії, і область горішного бігу ріки Припеті (або — Пріпяті), в полудневій части минської ґубернії (лише західна часть Поліся була занята війсками осередних держав).

Поліс простором більше від Холмщини; лїсиєте воно (поросле лїсами і корчами) і мочаристе і через те мало врожайне. Нарід там поселений рідко, але на Полїсю цїлім (значить — і в східній части, не занятій війсками осередних держав) буде більше ніж 1 мілїон Українцїв. Полїських Українцїв звуть Полїщуками або Пинчуками, особливо в околиці міста Пинска. Говір Пинчуків трохи відмінний від говору галицьких і холмських Українцїв, а також і Українцїв з київської України, і нахиляєть ся в дечім до мови північних сусїдів — Білоруснів.

Важнїйші міста на Полїсю — **Пинск** (37.000 населеня); **Кобрин** (11.000 населеня) й инші.

* * *

Загалом, ті 3 українські провінції, себто Холмщина, Підляє і західна часть Поліся, за які мусїв бути завзятий торг в місті Берестю Литовськім, — займають около 10 тисяч квадратових миль, значить стільки як половина східної Галичини, або два рази стільки що цїла Буковина. Населеня там буде понад півтора мілїона, а самого українського около мілїон і чверть.

Сусїдує та наша країна на захід з Поляками, на північний схід з Литовцями і на північ з Білоруснями, з котрими Українцї ще мусять також визначити свої границї дальше на сходї — на північ від ріки Припеті і ще дальше — на північний схід від міста Чернигова.

Слїд ще зазначити, що місто Берестє Литовське (памятне в історії України з унїї берестейської з 1569 р.) — є тепер важним зелїзничим осередком, бо відтам розбігають ся зелїзничі шляхи: на схід — через Кобрин до Мінска; на полудневий схід до Ковеля (на Волинї); на полудне до Холма; на полудневий захід до Польщі і на північний захід до Литви.

В. Лотоцький.

З наших полїтичних досьвідів XIX. столїтя.

Рефлексії на часї.

Теперішна війна з многих оглядів пригадує галицьким Українцям рр. 1847—49.

Великі потрясеня, які переживала в сих лїтах австрійська держава, становище, яке заняв тодї наш нарід — бажаня, обіцянки, надії і т. д.

Які бажаня не висказували тодї наші діди! Національно-територіяльна автономія (поділ Галичини) і національна оружна сила (українські громадянські ґвардії) яко гарантія її — завершували лїсту сих бажань. Навіть висказували ся бажаня злуки взагалї всїх австрійсько українських земель в окрему національну полїтично-адміністраційну цїлість — отже утворенє одного українського коронного краю зі східної Галичини, Буковини і угорської Руси! Навіть підносили ся голоси за утворенєм окремої української формації в цїсарській армії гуцульської кінноти — козаків під назвою Гуцулів!

І т. д. і т. д.

А які обіцянки давали ся тодї українському народови в Австрії! Обіцянки найторжественнїйшого виповненя мало не всїх бажань наших, наведених висше. І не тільки давали ся обіцянки — а й реалїзували ся зараз же. Прецїнь поділ Галичини був у 1849 р. фактом уже майже доконаним! Прецїнь українські національні ґвардії уже формували ся! Прецїнь був уже навіть батальон українських стрільцїв у цїсарській армії!...

І т. д. і т. д.

Чиж говорити ще супроти сказаного про надії, які леліяли в розгорячкованих усїм тим серцях наші діди?

Чи думав хто з них про можливість хоч би такого розчарованя, яке дуже скоро мало вже місце?

І наслїдки сього безпримірного простого розчарованя нашого загально відомі...

Уже богато разів пробували в нас вияснювати причини згаданої щойно нашої національної траґедії. Вияснювали ріжні люди — учені і полїтики, вияснювали — ріжно. Та у всїх бренів один основний тон: здивованє велике, що після всього того, що діяло ся у нашім краю в 1848—49 рр., траґедія така взагалї була можливою.

Яке-ж диве здивованє!

Так, начеб у подїбнї ґрали колинебудь і в когонебудь (окрім наївних!) якунебудь ролю такі понятя, як дяка, симпатія — взагалї сентименти, а не **простї, математично обчислювані рації інтересу.** Рації інтересу, які беруть у свій рахунок **реальні вартости** тільки!

А реальна вартість у полїтицї передівсїм — **сила.**

Сила і передівсїм — сила!

І нїщо инше, тільки огляд на силу, яку виявили в рр. 1848—1849 р. Поляки, казав австрійським державним керманичам лишити нас — слабких, безсильних майже, а пошукати компромісу з ними — сильнїйшими. І нїщо инше, тільки огляд на силу казав тимже керманичам лишити вірних Хорватів, а перехилити ся до збунтованих Мадярів. І нїчим иншим, тільки відношенєм сил, треба поясняти богато богато инших, важних і меньше важних фактів в історії нашій й історії Австрії XIX. столїтя.

Тай чи тільки в історії нашій і — Австрії?

Жиємо в часах, подібних до рр. 1848—49.

Памятаймо-ж, що в полїтицї передівсїм із сильними числять ся.

І обіцянок додержують певнїйше передівсїм — сильним.

Передівсїм — зі сильними і передівсїм — сильним.

Викрісуймо-ж отже серед нас силу!

Ів. Кревецький.

Волостне земство.

За часів панщини одні люди — пани — мали всї права людські, а другі — простї селяни — позбавлені були людських прав. Вони жили по волї панів. Пан мав силу продати людину і віддати її у салдати, чи карати за яку провину. Коли надумали ся скасувати панщину, то задумали ся над тим, як же бути з селянством, хто ним повинен заправляти. І тодї вирішено було, щоб селянством заправляли самі селяни, люди взяті від **землї**; з того і пійшла назва **земство.** Се було в 1861 році. І де се старе, справжнє земство було заведено, там громадська справа йшла добре; заведено богато школ, лїкарень, добрі дороги, земство достарчає людям сільсько-господарскі машини, добре зерно, скот на приплід і таке инше. Богато добра зробилоб земство людям, як би йому не ставала на перешкодї адміністративна влада в особї ґубернатора, яка дуже пильно слїдкувала за земством, щоб не було чого зроблено на погибель ідеї самоврядства. Але і таке земство не всюди було заведено; у нашім краю (київська, волинська, подільська ґуб.) земство зовсїм не було заведено, а над людьми поставали казенних людий, — чиновників, та ще таких, що приїздили з Московщини на урочо длятого, щоби нас, Українцїв, перевертати у Московцїв, щоб ми забули і своє імя, і свою мову, за що вони і гроші особливо получали. Тільки з 1905 року, з ласки пана Столипіна, у нас теж заведено було земство. Але се земство було таке невдале, під таким пильним доглядом та заборонами по всяк час було, що хоч і бували у земстві порядні люди, але вони звязані були по рукам і нїчого зробити не могли, а велико-земельні власники, яких більшість була у земстві, гнули справу на свою тільки руку та користь і довели до того, що люди у нас зненавидїли саму назву „земство". Революція принесла селянству нове земство. Селянин тепер становить ся вільним громадянином і перед ним відкриваєть ся широке поле для духовного розвитку й економічного поліпшеня свого добробуту. Селянство, яке дуже добре знає свої потреби, само буде рішати всї справи свого селянського житя; буде само міркувати про школи, і про лїкарнї, і про агрономічну допомогу; само буде дбати про дороги, мости, продовольчу (харчову) справу, пожарні обози, сільсько-господарські склади, кредитовощадничі товариства, лїкарнї, лїкарів, фельшерів, ветеринарів. Одним словом, волостне земство буде керувати в межах волости усїми справами громадського хазяйства і має право обкладати податками всяке нерухоме майно, яке є у межах волости.

Усїми сими справами буде заправляти волостне земське зібранє (Рада) через волостну Земську Управу, яка є органом виконавчим.

Всї справи у волости дуже складні. До завідуваня сими справами треба вибирати людий добре грамотних, знающих, щоб від них користь була людям, бо як попадуть у волость люди, які будуть дбати тільки про власні інтереси, то богато шкоди вони наробляють усїм. Люди зневірять ся у новий, дуже гарний закон, і будуть говорити, що нові порядки не красші від старих, хоч від нас самих треба тільки думати про одно — про тих людий, яких ми вибираємо керувати усїми справами.

(„Подільська Воля").

ІСКРИ.

„Gdyby Ukraińcy szli z nami"...

Розпалкав ся шікаговський „Дзєнник Звйонзкови" над останним положенєм на Українї і в числї 30-тім (з 5. лютого б. р.) написав довгу лїтанію Українцям. Каже він іменно, що зле зробила Українська Центральна Рада, що не порозуміла ся з початку з Поляками і не провадила спільної акції з ними... Центральна Рада виступила самостійно і тепер не може дати собі ради з большевиками... „Могла Україна — каже „Дз. Зв." — порозуміти ся з Поляками і спільно виступити, спільно займити фронт, котрий при помочи Румунії і козаків без сумнїву змогли би удержати. Злучені в той спосіб козаки, Поляки, Українцї і Румуни не позволили би большевикам бушувати по своїм краю і робити нові перевороти. І видержала би Україна аж до заключеня загального мира, всї признали би її і була би державою, від полїтичної мудрости котрої вже залежало би, чи заключити перемиря чи союз з Польщею для спільного добра і спільної будучности"...

Тут „Дзєнник Звйонзкови" говорить бундючно і надає Полякам якусь всемогучу силу, яка всьо потрафить знищити... Яка іронія. 35-міліоновий український нарід має порозумівати ся з кількома тисячами Поляків і має просити їх оборонити Україну від большевиків... Се глум, се зневага для нас! Чи-ж думають Поляки, що в нас уже сил нема оборонити ся від большевиків, або навіть від Поляків? Є в нашім народі сил доводі і польської помочи анї союза з Поляками наш нарід не бажає.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Для старих і немічних осіб.

Нема нічого другого, що було б так мили і поживним додатком до щоденної їди як

BORDEN'S Malted Milk

IN THE SQUARE PACKAGE

пите горяче перед сном, або горяче і зимне в часі дня. Воно причиняється до спрацюваня умученого тіла. 44фе14

Возьміть ще нині в хату одну пачку.

На продаж у всіх аптиках.

Виповніть сей купон і вишлеть до Malted Milk Dept., St. Borden's Condensed Milk Co., New York.

Залучаючи 10 цент. марками і набудьте цінну рецептову книжку і спеціяльну пробку достаточну на спробу.

Імя .....

Адреса .....

КУРЦІ! ЕКСТРА! СЕ ДЛЯ ВАС

ОСТАТНЯ НОВІСТЬ!

Файна комбінайційна в формі субмарини, котрої ще ніхто з вас не видів. Отже читайте з увагою, що ся у ній містить і як вона кождому с потрібна і що вона поспішає: 1) однесць, 2) запалничка, 3) шпильки до оставляня шпильки, 4) календар, 5) начиня до чищеня нагнітків, 6) файка, як кожда инша, до курення з якої курці любять курити, і с багато кращая від тих. Ви тепер курите. Оковаша німецьким сріблом і хто купить, непожалує. Вона так виглядає, як значе на рисунку. Через короткий час будемо спродавати по $2.50 одну. Хто хоче мати щось нового на подарок сей адрес і пішле в місті 10 центів марками, а решту заплатить, як йому листоноша принесе файку до дому. А Канаци належать висилати гроші почтою або в реґістрованім листі. Хто хоче мати щось новеньке, нехай спішить, бо тілько той раз оголошую. Пишіть сейчас на адресу: 19-21

A. Z. SUPPLY CO.,
P. O. Box 458, Hammond, Ind.

ХТО ХОЧЕ ПРОЧИТАТИ?

Чи хотіли би Ви ліпше жити? Чи хотіли би Ви лекше працювати? Заробляти більше гроший? НЕ ВЖЕЖ ЩО ТАК!

Всі ті Вами бажана сповнить ся, як Ви будете знати анґлійський язик. Подивіть на своїх знакомих, говорячих по анґлійськи, як їм все з доступне. Вони читають анґлійські ґазети, ходять до театрів, беруть ся до торгівлі і все понимають. Чи Ви не хотіли би стати такими? Коли Ви слабо або і зовсім не знаєте анґлійської мови, то не марнуйте ані хвилі часу, а таки сьогодня напишіть до нас лист і залучіть 10-центи грішми або марками, а ми вишлемо Вам пробну лекцію і покажемо Вам як ми ґарантуємо вивчити Вас в трох місяцях говорити, читати і писати по анґлійськи на незначайно малому оплатою. Учащати до сеї школи зайшло. Ми учимо заочно. Лекції висилаємо почтою до всіх країв Америки. Тисячі людий покінчили сю школу і тепер вони дякують нам. То саме зробите і Ви. — Адресуйте: 102—

AMERICAN PREPARATORY SCHOOL
525 W. 47th St., New York City.

ПРОФЕСОР ЛІКАР B. F. MULLIN

гідний довіря лікар спеціяліст ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.

411 4th AVENUE,
(напроти почти)
PITTSBURGH, PA.

X-Ray (електричне) бальзам.

38-літня практика лікаря досвідчи тисячів недужих людий. Без згоди на від Вашої недуги, вишліть вислічити сю. Уділяю лише лише лікарь-в Америці з дипломом і других частин світа, при Лічню моїх пацієнтів. Я шлю у всіх случаях, які можу вилікувати до Жидів. Приїдіть до мене, вилічу вас, як скоро будете вилічені. 14р.

НИЗЬКІ ЦІНИ
БЕЗПЛАТНЕ БАДАНЄ.

ГОДИНИ ОФІСОВІ: від 9. рано до 7. веч. 6 неділі від 10. до 2.

Голоси американської преси про заключене мира між Україною і центральними державами.

Про мир, заключений між Україною а Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною, з нюйорської анґлійської преси дасть ся занотувати отсі голоси:

„The New York Times" (ч. 21.932, з 10. лютого 1918) пише:

„Мир з Україною буде великою помочию для Німеччини й Австрії щодо достави поживи для них. Вони потребують її (поживи), Україна має її, і всі переговори, судячи після отвертої заяви ґрафа Чернина в австрійськім парляменті, кружили довкола сього питаня. Як вони заплатять за неї, ще не вияснено, але певно не заплатять золотом, бо німецька марка занадто низко впала, аби вони могли її приняти, однак вони мусіли зробити якусь угоду з практичними торговцями, які тепер господарюють на Україні. Одинокою можливостию для них є добрі торговельні услівя, на яких вони можуть зарадити, щоби австрійські жовніри опустили фронт.

„Після ґрафа Чернина, мир з Україною має практичнішу вартість ніж мир з Петроградом, бо Україна має для вивозу поживу, а Петроград „не має до вивозу ніщо, лише революцію і анархію". Та він має се; що хотів. Без сумніву, ми повинні побачити щось з тайних договорів, викритих вкоротці на яву; може тоді, як Україці й Австрійці злучать ся, щоби видерти трохи землі з рук коаночої Росії, аби збільшити територію України. Се буде зразок тайної дипльомації, в її найоганбійшій силі, і никаже додатково, чому Німеччина не хоче з жадною державою обговорювати мирові услівя явно. Большевики називають українське правительство „буржуазним". Буржуазним воно може бути з точки погляду Троцького, бо з тої точки погляду всі соціялісти, які не наслідують большевизму, є так буржуазними, як міліонери; але з кождої иншої точки погляду Рада є так соціялістична, як сам Троцький. Ріжниця лише в тім, що Троцький поступав після соціялістичної чемности щодо явної дипльомації, а Рада поступила після фальшивої умілости инших соціялістів, ведучи тайну дипльомацію найоганійшого рода".

„The Sun" (ч. 163, з 10. лютого 1918) пише:

„Берлінське донесене, що центральні держави підписали окрему мирову угоду з Українцями, є трохи невиразне. В новій Україні є дві противні партії; одна противить ся всяким услівям жертвованим Німцями і Австрійцями, і друга, яка від початку находила ся під сильними німецькими впливами наслідком активної пропаґанди з Берліна. Се очевидно є би остання партія, яка тепер є номінально правительством, з яким оповіщені німецькі мирові переговори зістали успішно заключені.

„Перешкодою, яка стає перед центральними державами, є факт, що Україна є лише членом тої конфедерації держав, яку большевики намагають ся установити в Росії. В сім случаю, щоби переговори були успішними, їх мусить приняти петроградське правительство. Большевики практично відказали ся приняти австрійсько-німецькі услівя, а останнє донесенє вказує, що переговори в Берестю Литовськім покінчили ся. Се каже сподівати ся, що вони відкажуть ся признати договір, заключений Українською Радою. Здобуток, оповіщений центральними державами, є для них неоціненою вартостию. Але в сути річи треба сумнівати ся, чи він принесе їм якусь матеріяльну користь".

„The World" (ч. 20.628, з 11. лютого 1918) пише:

„Українська Рада, яка, як донесено, підписала мир з центральною Европою, говорить в імени одної шестої части російського народу і крім того має причину говорити в імени 4.000.000 австрійських підданих.

„Україна належала до Росії богато кориотший час ніж Альзація й Льотарингія в 1871 році до Франції; її національні і релігійні аспірації ганебно переслідувано. Доси нова держава є демократична. Її урядова назва є „Українська Народна Республика". Її цілию, як зазначено в інформації з надолиста, є „помагати цілій Росії, щоби всі російські республики стали федерацією вільних і рівних народів". Рада мабуть не згодить ся признати жорстоку тиранію Австрії.

„Находяча ся під охороною Ради земля обіймає російську цукрову продукцію і є важна щодо пшениці. Але ся земля входить на полудні в конфлікт з козаками, а на півночи з Поляками і Москалями; большевики ще тепер воюють з Радою в околицях чисто українських.

„Очевидно значіне окремого мира мусить сильно відбити ся на долі війни, включаючи й війну домашну. Чи воно допоможе Австрії на якийсь час, треба дуже сумнівати ся. Чи українська пожива знайде собі дотідну дорогу на далеке віддалене зелізницею і між голодне населене, яке хоче хліба, се для Німеччини инше питане.

„Але український мир, без ріжниці, що він принесе, дає знова до зрозуміня, що війну мусить ся виграти на заході".

„The New York Herald" (ч. 29.756, з 10. лютого 1918) пише:

„Хто скаже, що большевицькі аґенти Німеччини не побирають марок, якими побренькують у своїх кишенях? Позбавивши сили російську армію і посадивши на престолі у Петрограді анархію, вони мають тепер статисфакцію бути свідками розчленовня Росії — дальша точка програми берлінських майстрів.

„Ленін і Троцький претендують, що вони противлять ся окремому мирови між Німеччиною і Україною. Се претенсія є гіпокризією (лицемірством). Коли вони мають взягалі який жаль, то лише тому, що Україці поспішили ся скорше, заки червоні сторожі большевиків успіли обрабувати Україну.

„Як довго варід Росії — Москалі — буде оставати на ласці банди ренеґатів „інтернаціоналістів", які про край нічого не дбають, тільки щоби його визискати? В спеціяльній кабелеві телеграмі до „Геральда" з Стокгольму Герман Вернштайн подає погляд ґенерала Константина Оберучева, широко знаного революційного провідника проти старого режіму, який коротко перед усуненем монархії звидів Злучені Держави. Ґенерал Оберучев є того погляду, що Ленін і Троцький, посилаючи червоні сторожі до Фінляндії, аби здушити змагане до „самоозначеня" і в своїм становищи супроти України, самі добачують початок їх кінця, який не протягнеть ся довго".

„New York American" (ч. 12.625, з 10. лютого, 1918) помістив з Вашінґтону телеграму Г. Г. Стенсбури, в якій між иншим говорить ся:

„Який саме вплив мировий договір, заключений між Україною і Німеччиною і Австрією, буде мати на ситуацію, не можна передсказати з неясних інформацій, які тепер є під рукою.

„Військові круги кажуть, що заключене мира між осередними державами а великим краєм, який граничить з Росією, є фактом, котрого не можна переочити.

„Дипльоматичні відпоручники висловили надію, що відлучене України від Росії буде мати такий наслідок, що Росія не зможе брати участи у війні так довго, доки вона буде під контролею большевиків.

„Сказано, що большевики мусять тепер або погодити ся з ситуацією, або пхнути Росію до війни з Україною, котра напевно дістане підмогу з боку Тевтонів. Міліторний вигляд нового напряму один високої ранґи офіцир описав в сей спосіб:

„Коли Україна станеть ся справді незалежною невтральною державою на підставі мирового договору з осередними державами, то вся можлива підмога Румунії, вірного приятеля аліянтів, буде відтята. Румунія буде без сумніву приневолена заняти невтральне становище, щоби уникнути голоду.

„Є також дуже правдоподібне, що Німеччина буде в спромозі присилувати Румунію до спільної злагоди з Болгарією й Україною, через що Туреччина дістане нову поміч. Надіють ся, що при такій підмозі Німеччина зможе здержати Туреччину від виконаня недавної погрози виступити з союза з осередними державами.

„Коли Туреччину скріпить ся в сей спосіб, то се означати-ме дальшу відпорність супроти поступу британських військ через Палестину і унеможливлене всяких сподіваних успіхів у кампанії через Грецію".

Домашна війна в Росії.

(Продовжене зі стор. 1-ої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

рожнення з війск перших ліній боєвого фронту і згромадженя їх поза боєвим фронтом, а дальше інструкції в справі вислані їх в глиб Росії згідно зі загальним пляном демобілізації.

„Для охорони границь будуть полишені деякі відділи, зложені з молодших жовнірів.

„Прошу вас, товариші жовніри, заховувати ся спокійно і ожидати терпеливо хвилі повороту кождого відділу домів. Прошу також доложити всякого старання, щоби відвезти до магазинів всю артилерію і всі инші воєнні матеріяли, які коштували міліярди народного гроша.

„Памятайте, що лише систематична демобілізація може бути переведена в короткім часі та що лише систематична демобілізація може уможливити добуту средств поживи для тих підділів, які ще через якийсь час мусять позістати на фронті".

БОРОТЬБА МІЖ БОЛЬШЕВИКАМИ І ДУХОВЕНСТВОМ.

Православне духовенство хоче виклікати релігійну війну проти большевиків.

ПЕТРОГРАД, 7. лютого. — Напад большевиків на православну церкву спричинив в суботу боротьбу між „червоними сторожами" а монахами монастиря сьв. Александра Невського, в якій згинув один монах. Вістка про се розійшла ся наче огонь по цілім місті.

Духовні власти зарядили в кількасот церквах відправу окремого богослуженя, сьвященики взивають всіх вірних членів православної церкви, щоби взяли участь у великій демонстрації, назначеній на неділю, яка мала бути протестом проти вмішуваня „совєту" до релігійних інституцій. **Богато сьвящеників і епископів піддавали гадку, що поступоване большевиків є вислідом расової ненависти, представляючи в сей спосіб, що між провідниками большевиків є богато Жидів та що зусиля „совєта", щоби завести цілковиту свободу релігії і забезпечити цілковитий розділ церкви від держави, служили лише за покришку для забезпеченя впливу жидівства над християнством.**

Пізно вечером в суботу розійшла ся була чутка, що „совєт" заборонив уладжуване демонстрації, запоздженої на неділю. Але слідуючого дня ранцю Ленін, як се доносить, мав проголосити маніфест в справі свободи віри, в котрім мстив ся також і дозвіл на уладжуване демонстрацій. В маніфесті була сказано, **що церква має бути відділена від держави та що кождий горожанин має повну свободу у виборі віри,** або, коли хоче, може бути атеїстом (невіруючим в Бога).

На документах, як приміром на пашпортах, не буде подавати ся, якої віри є дотична особа.

Релігійні церемонії всякого рода будуть дозволені, під услівєм однак, коли вони не будуть проти ладу російської республики.

У війску і в урядових справах не будеть ся вимагати присяги, лише слова чести.

Реєстроване шлюбів і новонароджених будуть переводити цивільні власти.

Наука релігії не буде дозволена в школах, лише в приватних домах і церквах.

Релігійні товариства не сьмють бути власниками реальностий. Церкви і монастирі мають бути удержавлені.

Кожда церква або церковний будинок може бути уживтий для якогонебудь віроісповіданя.

НА СИБІРИ ПАНУЄ ТЕРОР.

Сибірські Українці організують проти большевиків оружну силу.

ХАРБІН (Манджурія), 9. лютого. — Німецькі і австрійські полонені в сибірських областях північно-західної Манджурії постепенно зоружують ся. В многих містах сповнюють вони службу сторожі і удержують лад.

Козаки в ріжних сторонах Сибіри переводять організацію в цїли повалення власти большевиків і утвореня конституційного правительства, як се задумував був зробити Керенський. Лише недостача оружа й амуніції стоїть дещо на перешкоді.

Більшість сибірських козаків є льояльна супроти аліянтів і бажала би не допустити, щоби Німці здобули контролю над великими засобами Сибіри, що мусить стати ся, як аліянти не прийдуть їм на поміч.

У всіх частях Сибіри що дня лучать ся, що ловлять і убивають високих російських чиновників і офіцирів. Се лежить мабуть в плянї большевиків, правдоподібно під впливом німецьким, щоби вигубити всіх інтелігентних горожан.

Збігці, які тут прибувають, оповідають про страшні звірства і про великий брак средств поживи.

19 Благовещенску вкінці і рабунки. Коли козаки не дадуть побічи, положене стане дуже критичне і міські власти та ради на Далекім Сході перестануть дїйствувати.

Українські представники в Благовещенску організують оружну силу проти большевиків.

В Чіті панує тривога. На місто маширують козаки під командою ген. Семенова.

Побіда Фінляндиї над большевиками.

СТОКГОЛЬМ, 12. лютого. — **Червона сторожа у Фінляндії, яка хотіла повалити правительство, просила ген. Манеґайма, командента білої сторожі, яка стоїть по стороні правительства, заявляючи готовість розпочати мирові переговори,** доносить „Daily Mirror".

Утікачі з Гельзінґфорсу доносять, що двох провідників фінських большевиків, Гапаляйнена, міністра внутрішних справ в революційнім кабінеті, і Сіроля, міністра загр. справ, застрілено.

Незалежна литовська держава з осідком у Вильні.

БЕРНО (Швайцарія), 12. лютого. — Голова Народня Рада Литовська, якої задачею є боронити інтересів Литви за границею, вислала до всіх воюючих і невтральних держав, які мають у Швайцарії своїх представників, зміст резолюції, ухваленої литовською державною радою у Вильні, **проголошуючи приверненє незалежности Литви зі столицею у Вильні.**

Рада заявляє, що помимо ріжних насильств в минувшині литовський нарід заховав свою національність і силу та що тепер заходить ся коло зорганізовання независимої литовської держави.

Всі посольства приймили делеґацію ради. Німецький посол приобіцяв повідомити про се Берлін.

Поляки домагають ся цілковитої независимости.

ВАШІНГТОН, 11. лютого. — Представники польських політичних партій оголосили до демократів сьвіта маніфест, в якім вони домагають ся польської держави, свобідної від всякого вмішуваня зі сторони заграничних держав.

Вони домагають ся права рішати про свою власну долю і усуненя всяких заграничних впливів, щоби уможливити народови висказати свою волю.

„Українські" Жиди в Ню Йорку протестують.

Представники федерації полуднево російських („українських") Жидів в Америці відбули в неділю збори в Ню Йорку, на яких осудили заключене окремого мира України з Німеччиною.

Збори відбули ся в льокали „Гібрю Імиґрант Сосайти". Президент зборів, Дж. Сеф, зложив отсю заяву:

„Ясне є, що Німеччина хоче здавити жидівську національність так, як се все зробила в Польщі і в кождій иншій території, яка в часі теперішної війни опинила ся під її контролею".

На зборах промовляли між иншими Дж. Коген, Дж. Бернштайн і судія Л. Ситкін. Слідуючі збори відбудуть ся ще в протягу сього місяця.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ

„ВЕСЕЛІ ВІРШІ СТЕПАНА ГУДЕЙСЬКОГО"

Про Жидів, Козаків, Поляк, Москалів, Ляхів, Москалів, Жидів і Циганів.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ

Книжочка обнимає 208 віршів на 282 сторонах друку.

Замовлення і гроші посилайте до:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КУПАЙТЕ СЯ!

Лікарі поручають зовнішну купіль для охорони здоровля.

Коли зовнішна купіль є конечною, то що думати о внішній? Через тяжене витворюють ся в тілі нечистости. Запір псує цілу систему. Наслідком сего творять ся недуги. Славний Чай Отця Молінґера прочищує нутрні органи. Приносить знати у стсіях. Сьвіжа енерґія, бистрі очи, рожеві лиця є ознакою поліпшеня фізичного стану, який осягаєть через систематичне уживане сих знаменитих ростин, поміщених славним сьвящеником-лікарем в спадщині для недужих людий. В случаях ревматизму, жолудкових недуг, недуг утроби, запору, загального ослабленя, тисячі людий глядає неоціненних користий, яке дає сей чай. Пачка на пять місяців коштує $1.00. Пишіть ще нині, залучаючи $1.00 готівкою, марками або моні-ордер.

Вишлеть додатково 10 центів на забезпечене посилки. На жадане вишлемо Вам, а Ви заплатите при відбираню на почті. (С. О. D.). 16,19,22

MOLLINGER MEDICINE CO.
82 Mollinger Building
11 East Park Way (N. S.)
PITTSBURGH, PA.

СЬМІХУ ДО РОЗПУКУ!

Гумористичний календар ШТІФА ТАБАЧНЮКА.

можна купити в рукарни „Свободи". Ціна всего 50 цент. Адресуйте: 18—

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Др. ІВАН СМІТ

(ІГЛАР УКРАЇНЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ КИШКИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЕСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШЕТЬ ЛИСТ І ОПИШТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ. 17—

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
127 E. 17th Street, New York, N. Y.

Години урядові: 12—2 полуд. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої полудни.

Телефон: Stuyvesant 4490

Сими днями вийшла з друку книжочка про Митрополита АНДРІЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Ціна 25 центів.

ВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА УКР. СИРОТИНЕЦЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Сю книжку можна купити у: „SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Сим повідомляємо ПП. Читачів, що вже вийшов з друку вишневий календарик на рік 1918. Ціна 10 центів.

Адресуйте:
„SVOBODA",
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ГІЄРОНІМ ЛЯХОВИЧ

(попередно ПАВЛО ГУРДУЗ.)

і Перпорядний Українсько-Польський

ЗАКЛАД ФОТОГРАФІЧНИЙ

від ч. 77 NEWARK AVE., JERSEY CITY, N. J.

Мій заклад виконує артистично всякі роботи фотографічні, як: групи весільні, фамілиєні, як також портрети і побільшення. Спеціяльну увагу присвячується дітям. — Ціни приступні.

Запрошую уклінно відвідати мою робітню. 10то30

ЧИ ВИ Є ХОРІ?

Если ви терпите на нову або застарілу хороби і не дістали жадної помочи у спеціялістів,

Прийдіть до мене — а я доведу до результату

скоро, тревало і за малу нагороду, без ніякої оборони у Вашім занятю. Мій офіс находить ся через довгі роки в тім самім будинку, і може знають ви, досторожного, певного і успішного спеціяліста. Одна візита в моїм офісі і точна екзамінація уверить Вас, що Ви вступили на дорогу яка веде до здоровля.

Коли Ви терпите

Ревматизм, біль голови, заворот голови, кривди, вдачить ся Вам в очах, слабо видить, глухі і шумні вуха, безсонність, біль в кару і кроть, ревматизм в суставах, слабість горла, нервні кашлі, недомагання молодих і инше, нервальгії болі, анстрим на нервы і зайв. Приїдіть домене. Найновійші і признані наукові методи лічня при застосуванню ЕЛЕКТРИКИ і ВДИХУВАНЯ замінають Вам до всі часи можливі успіхи.

ПОРАДА БЕЗПЛАТНА. ПРИЙДІТЬ НИНІ. — НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ.

Dr. HANNON СПЕЦІЯЛІСТ
146 East 114th Street,
Between Lexington and Park Ave.
NEW YORK CITY.

Години офісові: Денно від 9 рано до 4 веч. і вечер від 6 до 8. В неділі і признані сьвята: від 10. до 2. а по чім лише

ЖЕНІТЬБА

купити календар У. Н. Союза на 1918 рік! Календар є такою книжкою, як і другі, лише, що в нім доданий поділ часу на всі дні, тижні і місяці в році. Але сей відділ займає дуже мале місце. Більшу часть календаря займають статі на ріжнородні теми. Сьогорічний календар Українського Народного Союза є так богатий в короткі і цікаві статі про ріжнородні справи, що ніхто не знудить ся при його читаню.

Тому спішіть як найскорше зі замовленнями. Коли хто хоче облекшити працю адміністрації, нехай замовить кілька примірників відразу для себе і своїх знакомих. Гроші зложити з гори по 50 центів за примірник і вислати на таку адресу:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Успіх осягнений з трех табличок

Не потреба вганяти в жолудок цілими гальонами або фуктами якоїсь медицини, щоби переконати ся, чи кома є добра або ні, бо вже сама проба доброї медицини вкаже її приймети.

Що Juvito Tablets, зладжені з чистих, лічничих зіл, дають знамениті успіхи в случаях: ослаблене-нервів, недуги жолудка і нерви, бол голови, нестравність, брак апетиту, загальне слаблене тіла, безсонність і а наслідник з-надмірне уживанє напоїв, свідчить слідуючий лист о. Іванна Шабельника, Р. О. Box 95, Stanton, Tex.

„Прошу післати мені за один доляр пачку JUVITO TABLETS, бо по перших трох таблетках чую добре".

Ціна одної пачки JUVITO TABLETS є $1.00, шість $5.00, а убезпечена о 10 цит. більше і висилаєсь її всюди по одержаню належитости.

Juvito Laboratory,
South Hill Branch 25,
PITTSBURGH, PA.

На жадане вишлемо даром пробну.

ДАРОМ! Кождий дістане каталог найтарійших річий і ще почувайма — даром, — то пишіще нам свою адресу і вислучайте 4 цит. марку на оплату пересилки. 17—

International Sale House,
New York City.
1 Union Square,

КРАСА СЕ БОГАТСТВО!

Памятайте панни і замужні!

ДАРМО порадимо як усунути з лиця: волосє, ямки, прищі, вснинки і вугри; як дістати густе, полискуюче волосє на голові; сіду, шию і руки; повний і округлий носок. ПИШІТЬ сейчас що Вам сказує; зверніть ся до нас, як до приятеля а дістаєте задовольчу відповідь. МЕЩИНИ—Ви також зверніть ся до нас, бо чисте лице, густа чуприна розкадє і старшого молодцем. Залучіть марку і адресуйте: 1—

THE SPARROW CHEMICAL CO.,
196 E. Fourth St., R-6,
NEW YORK, N. Y.

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

НЕ ПОПАДАЙТЕ В БЕЗРАДНІСТЬ

Привертіть до нормального стану Ваш організм травленя, а будете ВЕСЕЛІ І ЗДОРОВІ уживайте

Hoffman's Bitter Wine

Мішанина вибраних вин і найлішних екстратів; приємне і ґустне. Найперебільше і найлішне средство против недомагання жолудка, утроби, нерви, нервових недуг, нестравности, утрати апетиту і загального вичерпаня. Обнаймі кров. Дістанете, при правильне травленє черезуживаню Гофмана Гірке Вино, $1.00 бутелька, а 6 бутельок $5.00. Замітайте свого сторожника або аптикаря. Коли вони не мають, пишіть прямо до нас. Висилайте чек або money-order. c14v

PARTONOL DRUG & CHEMICAL CO.,
231 N. Main St., Yonkers, N. Y.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті від нашою дирекцією; справна, цікавота ісцора наука; приймаєсь кождого часу. По учіненю видаємо ДИПЛОМ. Адресуватн: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 2295 East 14th Street, New York City. Телефон: S'uyvesant 933.

В кождій українській хаті принара находитись часопись „Свобода".

Українські післанці на „демократичній нараді".

(„Газета Галицкого Земства", ч. 98, з 23. жовтня 1917).

Післанці на сю петербурську Раду — пп. Порш, Шаповал, Ткаченко і Христюк — були всі з партій соціялістів, хоч у Центральній Раді участники з инших партій, не соціялістичних.

Підчас голосованя післанці від Ц. Ради подавали голоси за те, щоби був висший уряд більшости соціялістичний, а не коаліційний; взагалі прилучали ся до постанов крайних соціялістів. Одначе Українці соціялісти не звернули на себе ласкавої уваги товаришів, зібраних у Петербурзі; „Революційна Демократія" російська поводила ся з ними неприязно. На засіданю Малої Ради післанці оповідали так:

М. Порш зазначив у своїм докладі (звіті), що хоч з самого початку демократичної наради ясно було, що **національне** представництво на ній занадто мале, але воно і згодом не було збільшене, в той час, як представництво ріжних **професійних** організацій та **партій** збільшувалось увесь час. Далі докладчик (референт) розповів про незрозумілий факт, що та комісія, котрій демократичною нарадою було припоручено виробити проект передпарляменту, взяла ся до організації власти. Яким способом став ся такий чин — нікому незрозуміло, і хиба історія колись се вияснить.

Найбільше вразило післанців від національних організацій відношенє до них переважної більшости демократичної наради. Коли вони почали виступати, то в салі лишила ся тільки президія, а всі члени наради, крім представників національних меньшостий, повиходили. Президія постановила ся теж не безсторонно: вона намагала ся зовсім позбавити слова всіх заступників національностий; колиж ті запротестували, то їм хотіли скоротити час їх промов на половину. Промовці на се не згоджували ся, заявивши, що коли їм буде зменшено час промов, то вони покинуть збори. Тоді голова зборів сказав, що „кто протестує", тому будеть дана полная порція". Підчас самих промов заступників національностий увесь час перебивали вигуками та стуканем по столах. Петербурські газети теж намагали ся збештатити всіх „инородцев", пишучи про них так, начеб се були якісь дикарі-людожери.

М. Шаповал, що був членом комісії, котра мала виробити проект передпарляменту, зробив доклад про роботу сеї комісії. Церетелі з самого початку став збивати комісію двайцяти, щоби вона не заходжувалась коло виробленя проекту передпарляменту, залякуючи, що коли не буде утворено зараз же коаліційного міністерства, то все загине.

Вражінє М. Шаповала від всеї демократичної наради таке, що її було скликано не для того, щоби дізнатись про думку всеї демократії Росії, а щоб накинути демократії думку того гуртка проводирів, що складаєть ся з Церетелі, Керенського, Чхеідзе, Авксентієва, Дана та Гоца. Сій компанії байдуже, що думає революційна Росія; її треба було тільки через демократичну нараду зміцнити свій власний авторітет. Отож Церетелі раз-у-раз і виступав, коли треба було боронити погляди сеї компанії. В той час, як з „инородцами" торгували ся за кождих 5 хвилин для їх промов, Церетелі виступав що дня, і в черґу і поза чергою, по два і по три рази кождим дня. Коли більшість наради голосованєм ясно показувала свою думку, котра не сходила ся з думкою Церетелі і компанії, то зараз виступав Церетелі і починав „розяснити". Так він перероблив резолюцію наради і додав туди від себе, що передпарлямент має затворюватись тимчасовим правительством; тимчасом усі представники груп і партій говорили тільки про те, що правительство має бути відповідальне перед передпарляментом (демократичною радою). Се перекручуванє привело до того, що большевики покинули засіданє демократичної наради — і се дало можливість провести відом і резолюції. На останку Церетелі „розяснив" відповідальність правительства перед демократичною радою в тім розумінню, що ся відповідальність має бути не фактичною, а моральною, всупереч думці всеї демократичної наради, котра розуміла сю відповідальність фактичною, дійсною.

Після Шаповала давали звіт домлення **П. Христюк** та **М. Ткаченко.** Христюк головним чином говорив про відношенє петербурських газет до української делеґації і взагалі до представників національностий. Всі ті газети, як праві так і ліві, або переслухували промови Українців, або замовчували їх, або висьмівали.

Гутман, що був на демократичній нараді представником еврейської соціялістичної партії, намагав ся оборонити поводженє Церетелі та його товаришів, але все таки мусів признати, що вони порушили вказівки демократичної наради.

По скінченю повідомлень В. Винниченко та С. Петлюра поставили кілька запитань, на котрі відповідав М. Порш. Вражіни його в сих справах, про котрі було запитано, такі:

Керенському не пощастило виправдати ся щодо участи в корнилівськім замаху, не дивлячись на всі його намаганя.

Демократична нарада не дала ніяких добрих наслідків. Демократія опинила ся коло розбитого корита. Передпарлямент не контролює власти і вона перед ним не відповідає на фактично її формально.

В передпарляменті є 7 членів Українців 2 від Центральної Ради, а 5 від инших організацій з України.

Михайло Слобідський.

Дитяча мрія.

(Малюнок з галицкого житя).

Присвячую моїй Матусі.

Михась був пильним учеником. До обіду ходив у школу; на останний курс сільської школи, а після обіду приправ на почті, — за місячну плату 1 карбованець. Правда, Михасеви тільки що пійшов 10-тий рік, та служити треба було, щоб і для дому дещо заробити, бо в дома не було великих гаразідів. Їх було троє: мама вдова, що зарабляла кравецтвом на житє, він — Михась, нібито голова хазяйства, та ще молодший братчик.

Ось і на їх кутку випав празник. Михась згодив ся сповняти службу листоноша, перший раз обійшов з почтою село, а у вечер віддав мамі в руки свій денний заробіток — 30 копійок. Мама купила за ті гроші гречаних круп та молока і подала молошну кашу на вечерю.

На столі здіймалась у гору пара з молошної каші, а мама так тішила ся, дивачись на свого малого робітника!

Перед вечерею проказала мама своїм дітям таку молитву: „Дякуємо Тобі, Боже, за опіку над сиротами, та ще й за те, що даєш сиріткам заробіток".

Михась пильно дивив ся на маму і вичитав в її очах міцну волю — вивести свої діти в люди.

. . . . . .

На почту з сусідного села приїхав ґімназіст першої кляси, Яцко.

Михась любував ся його мундуром, а в його шапки, на котрій красувало ся латинське „G" (ґімназія), таки не міг відірвати очий.

Не втерпів і почав з Яцком розмову.

— Ти в яку школу ходиш?

— У ґімназію.

— А чого так вдягнений?

Нас учать у ґімназії закона божого (релігії), латини, польської, української та німецької мови, історії та географії, математики, природних наук; від 3-тої кляси починають вчити грецької мови, а в найвисших клясах ще вчать льоґики та психольоґії; крім того, необовязково, можна вчити ся каліґрафії, співу, музики, гімнастики, рисунків та французької мови.

Михасеви від самих назв закрутила ся голова і блиснула думка: „Як то добре знати стільки наук!"...

А ти будеш у ґімназії? — запитав Яцко Михасеи.

— Ні.

— Чому ні?

— Бо я бідний.

— Се дурниця. У нас ходить у ґімназію богато бідних: учать других і заробляють собі на прожиток.

Михась примірив на собі Яцкову шапку.

Того дня Михась наробив почтарєви богато шкоди: розбив склянку, розбив скло з лямпи, перекинув самовар. Робота його не брала ся, а в голові мешкали ся думки: „Чи справді бідні можуть учити ся в ґімназії? Видно, правда, коли так сказав Яцко, а він же вчений, знає про все, бо в ґімназію ходить... Ах та шапочка ґімназіна, яка вона гарна! Як би її здобути?"...

Почтар бачив, що з Михасем щось не до ладу коїть ся, і не сварив його ні за склянку, ні за самовар, а лагідненько спитав його у вечер:

— Михасю, чого ти сьогодня такий сумний?

Бо у мене нема такої шапки як у Яцка, — по щирости висповідав ся Михась.

Не жури ся! Може незабаром і в тебе буде така шапочка.

На другий день відбула ся на почті нарада в справі Михася. На раді були: Михасеєва мати, почтар і місцевий панотець. Що на тій раді врадили, того Михась не знав, бо підчас наради бігав у село з якоюсь орудкою, а розвідувати у мами — не мав відваги.

Ні Михасеви, ні його мамі не спало ся тої ночи; переверта ли ся обоє з боку на бік.

Михасю, чи не спиш?

— Ні.

— І я чогось не можу заснути...

Мати думала про долю своїх дітий, а Михась мріяв про гімназійну шапочку.

. . . . . .

По живих Михась видержав іспит до 1-ної кляси ґімназії і купив собі шапочку з золотим „G".

(„Газета Галицкого Земства")

КОЖДИЙ СЕ ЗНАЄ.

Кождий се знає, що умірковане їдженє і пите, правильне спанє і запоздалий позір на травленє і випорожненє є головними услівями здоровля. Але мало хто так робить і тому лік, який помагає привернути правильне діланє знарядів травленя, належить до необхідности житя. Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина є безперечно найуспішнійшим ліком в таких случаях, позаяк відповідає вповні своїй задачі. Чистить жолудок і внутренности і причиняєть ся до травленя. Всюди в аптиках, ціна $1.10. — Навіть дуже остра зима не може Вас лякати, коли маєте в хаті Трінера Лініимент, знаменитий лік на відморожене, звихнене, невралічні і ревматичні недомагання, також Трінера Смиритель Кашлю, лік на переступу і кашель. Ціни в аптиках: Трінера Лініимент 35 і 65 центів, Трінера Смиритель Кашлю 25 і 50 центів. Почтою Лініимент 45 і 75 центів, Смиритель Кашлю 35 і 60 центів.

JOSEPH TRINER CO.,
1333—1343 S. Ashland Avenue,
Chicago, Ill.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую своєї жінки ІВАНА ДЗЮБУ, котра з одної зала мене на тиждень, просить написано зголосити на адресу: 19

KATHARINA ZAYATZ,
3015 Industrial Ave., Flint, Mich.

Посеф Кашинин з села Лужбірок ста-рих, пов. Гусятин, пошукує своєї жінки АННИ з дому ВІВЧАРИК. Поїхала з села Сидорова, пов. Гусятин. Хто се з вас знає або може сказати за адресою зробить дуже важний справи на адресу: 19-21

JOSEPH WOZNYJ,
51 Lapham St., Woonsocket, R. I.

Пошукую моїх братів ВАСИЛЯ і ЛУКАША ПАЛИНЧУКА і сестри СОФАНІЇ ПАЛИНЧУКА. Находять ся в італійськім полоні. 19

STEFAN PALENCZUK,
Prig. di guerra, Caserma Umberto I., Sulmona, Italia.

Пошукую ГРИНЯ МОНЮКА, ПЕТРА СЛИВІНСЬКОГО, ЮЛЯ РОМАНЧУКА і ДМИТРА ПАВЛИШИНОГО. Находять ся в італійськім полоні. 19

DMYTER ROMANCZUK,
Prig. di guerra, Caserma Umberto I., Sulmona, Italia.

Пошукую своєї сестри КАТЕРИНИ МАЗУР, з села Хрипе, повіт Ніско; має перебувати в Еллзвіт, Н. Дж., мала вийти замуж. Прошу зголосити на адресу: 19

FRANK MAZUR,
Box 142, Youngstown, Ohio.

ФАРМИ!

МАЄМО НА ПРОДАЖ більше, чисто фарм ріжної величини і цін, о дуже добрій землі, особливо, з будинками і інвентарем, положених гарних місцях Ню Йорк, Філядельфія, Бостон, Балтимор і инших фабричних місцях. Дістаєш, а дуже гарні сть школи, церкви, фабрики, ціни і гарні колодезі. Чудові легкі услівя сплати. Не давай інформації пишіть на адресу: 19v

A. W. P. A.,
c/o American Exchange,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

ЗАДЛЯ БРАКУ РОБІТНИКА пошукую спільника, до заводу Ніжна Ваюф. Не давай інформації голосячись на адресу: 17-20

A. KUSZ,
109 N. Jefferson Ave., Peoria, Ill.

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА

до дуже поплатного бізнесу, з капіталом від $500 до $1.000. Зголошувати ся сейчас на адресу: 18-20

A. W. P. A.,
128 St. Marks Pl., New York City.

Пошукую своїх братів з села Вільгоре, Городенка: ГРИЦЯ ПАВЛА, ПЕТРА ПАВЛА і ПЕТРА МУЛИКА. Хто се о них знає або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: 19

FEDIR BILYJ,
2112 W. Tremonth Ave., Cleveland, O.

ДАРОМ вишлемо 2 ІЛЮСТРОВАНІ КАТАЛЬОГИ ріжних річий: на: годинників, алькуциїв, ножів, стеків, музичних інструментів, рекордів, брітов, свитрів, шапок, капелюхів і много других всяких річий. Також посідаємо великий склад всяких книжок, на: біблії, байки, казки, колядки і календарі всякі. Пишіть сейчас на адресу: —4

AMERICAN SALES CO.,
1926 W. Huron St., Dept. II.,
CHICAGO, ILL.

НОВІ ОБРАЗЦІ

правдиві фотографічні репродукції з житя ГАРНИХ ЖЕНЩИН і гарних молодих, зговорювані відповідно до природи. Висилаєсь в запечатаних пакунках за ціну 50 ц. марками, тріщин або money-orderом.

OWENS PUB. CO.,
2114—6th St., Brooklyn, N. Y.

Нові книжки!

В дукарні „Свободи" появили ся слідуючі найновійшого видання книжки:

З житя первісного чоловіка, дуже поучовна, ілюстрована книжка, в дуже приступній і зрозумілій формі подає своєї житя первісних і сучасних дикунів. Ціна . . . . . 95 цит.

Власна хата: Прельзіт. Для мешканців провінції при створенню власних Народних Домів і читалень. Ціна . . . . . 10 цит.

На чужині. Гарне оповіданє за ріжні приходи і чужих країн. Ціна . . . . . 15 цит.

Ні війни. Образок житя народів в часах війни. Ціна . . . . . 10 цит.

І. Маєма. II. Краса. Дуже гарне оповіданє. — Ціна . . . . . 25 цит.

Чорний кіт. Переклад з анґлійського. Ціна . . . . . 10 цит.

Про Митрополита Шептицького. Ціна 25 ц.

Доля України. — Ціна . . . . . 35 цит.

Релігійні пісні. — Ціна . . . . . 10 цит.

Кому потрібна війна? — Ціна . . . . . 10 цит.

Як жили давні генерали-анґлійці. 2 Ціна . . . . . 5 цит.

Кавка проти воєн. — Ціна . . . . . 25 цит.

Борба о сонце. — Ціна . . . . . 25 цит.

Фільософія штуки. — Ціна . . . . . 50 цит.

Під сумі мізнських коліс. — Ціна 20 цит.

Мати Найманка. Драма в 4 дїях. 25 цит.

Пошукує нас Бож, в чорній ризці. Ціна $1.00

Антек Хоробрий, з замком, чорна оправа — Ціна $1.10

Замовляючі посилають на адресу:

„СВОБОДА",
81 Grand St., Jersey City, N. J.

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободі", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї газети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що осьто мені те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подобати про зріст газети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найлішних робітників, які вдоволять усіх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободі".

Dr. SAMUEL COHEN,

ДЕНТИСТ-ОПЕРАТОР
104 SECOND AVE., cor. 6th St., NEW YORK CITY.
Телефон Orchard 1360.

Вирвавє зуби при застосуваню електрики, газу або зупиного воздуха. Пежаєнє Вам дорогих справ. Нові мости до зубів з 22 К. золота. Для бідних приймаю тижневі сплати по $2.00 і $3.00. 13-51

ДІТЯМ ВИРИВАЮ ЗУБИ ДАРОМ.

Вийтіть се оголошенє і принесіть з собою а ми оглядимо і вичистимо Ваші зуби безплатно.

Недужі мущини і женщини

ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ!

З якоюбудь хронічною, нервовою і долеглиною слабостю, які вимагають ОПІКИ ЛІКАРА СПЕЦІЯЛІСТА, ШУКАЙТЕ ПОМОЧИ ТАМ, ДЕ Її МОЖЕ НАЙТИ.

І вертайте правою дорогою до доброго здоровля.

PROFESSOR Dr. ALDEN
717 LIBERTY AVE., PITTSBURGH, PA.

Години урядові: від 9 рано до 4-тої попол., а вечерами від 6. до 8-мої.

В неділі від 10. рано до 2. попол.

ОГЛЯДНИЙ НЕ БУДУТЬ ВАС КОШТУВАТИ НІЧОГО, коли відкаєте ся його опісі. Докладні ОГЛЯДНИЙ відкриють Ваш ПРАВДИВИЙ ФІЗИЧНИЙ СТАН і впровадять Вас на добру дорогу до здоровя, западають Вам терпіня і усунуть всякі неполности.

Довгі літа практики. Найновійші і успішні методи, медичні і електричні апарати. Невомолне уладженє. Все тут як найлішне для недужих людий.

Сотни мущин і женщин уникнуло операції через посвішне застосуванє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси вільги у Ваших терпінях і чуєтесь звірені, то згодосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у ліченю.

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нині. Я радо розмовлю ся з Вами. Я маю деякі з найновійших електричних апаратів і X-Ray машини на лічене хронічних, нервових і збірних недуг. Коли Ви недужі, то посьвятіть хвилю часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас приму.

Години офісові: 9. рано до 4. попол. Вечерами від 6. до 8.

DR. LEWIS
749 Sixth Ave., New York
Bet. 42nd & 43rd Street

В неділі і сьвята від 10. до 2. попол.

ЗНЕВІРЕНІ І ЗНЕОХОЧЕНІ

НЕДУЖІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

котрі терплять на якубудь хронічну, нервову або збірну недугу, прийдіть до мене ще сьогодня без нікого страху. Моя порада і спостереженя не будуть коштувати Вас нічого. Цілковита фізична оцінка заміняє при приміненю X-Ray апарату відкриє Ваш дійсний стан і слабість.

Я лічив мущин і жінок через довгі роки. Одна візита уверить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я дам результат в скорім часі. Я лічу саму причину стану недуги а обіцяю сейчас зникнуть.

Сотки мущин і женщин уникнуло операції через посвішне приміненє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси вільги у Ваших терпінях і чуєтесь звірені, то згодосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у ліченю.

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нині. Я радо розмовлю ся з Вами. Я маю деякі з найновійших електричних апаратів і X-Ray машини на лічене хронічних, нервових і збірних недуг. Коли Ви недужі, то посьвятіть хвилю часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас приму.

Говорить по Вашому мовою.

Dr. S. P. MANSHIP
Наверта Катрина Берсанку.
СПЕЦІЯЛІСТ.
408 SIXTH AVENUE, PITTSBURGH, PA.
Години приймання: Щодня від 9 рано до 8 вечер. В неділі від 9 до 2 попол.

Знамените предложенє.

Доктор Сион, власний X-Рей спеціяліст порушає своєм лікарську службу можна недужій людині, лише тому, щоби всі ті, котрі були лічені безуспішно і видали богато гроший на других лікарів без осягнени бажаного, могли покористуватись сим знаменитим предложенєм.

НЕ ПЛАТІТЬ ЗА БЕЗУСПІШНЕ ЛІЧЕНЄ.

В моїм офісі находять ся всі конечні модерні наукові приклади для докладного розслідуваня і ліченя всіх застарілих недуг. Мій аналізатор X-Рей дає можливість мені видати докладний звіт, котрий Вам, недужим, розкладає свої клопоти, і дає власний мо-ні. Памятайте, що я не є звичайним лікарем, але я є спеціяліст з докладним приміненєм X-Рейа. Я лічу тих, котрі були по лікарях і не могли покінчити ліченя. Чим доміє Ви були хорі і чим тяжкою є Ваша недуга, тим більше я Вам кажу. Я радо Вас приму, бо я хочу ані одного не-лічого, що я не можу вилікувати. Я не хочу ані одного не-лічого, що я не можу вилікувати. Я не можу вилікувати. Я не можу вилікувати. Не потребуєте тратити часу на Ваші ради а свойо мого ліченя є приємний, без жадних болів, він рівнять ся з ін всіх других. Я маю знаменитий мамшин для ліченя кожної недуги, які Вас можно вилікувати. Коли Ви згодосіть, то я вийшу Вам особисто, а ціна, що Ви вилічити Вас в можливо найкоротшим часі. Мої докладне розслідуванє при помочи X-Рей, вкаже Вашу лічену недугу, коли другі Ви не вилікували. Прийдіть, ручаю і розслідуємо. Це пояснюємо, але прийдіть сейчас. Ви будете жалувати прийти пізнійше, то чи-ж-ж-ж не можу?

ПОРАДА І ПРИЙНЯТЕ ДАРОМ.

Dr. S. P. MANSHIP
Наверта Катрина Берсанку.
СПЕЦІЯЛІСТ.
408 SIXTH AVENUE, PITTSBURGH, PA.
Години приймання: Щодня від 9 рано до 8 вечер. В неділі від 9 до 2 попол.

Bulgarian BLOOD TEA

Прогоняє се смертоносне — запалене

Болгарський Кровний Чай, питий горячо перед спанєм, убє всю перестуду, яко спричинює запаленє. Ся страшна недуга не перебирає в людях. Вона нападає молодих і старих однаково, богатих і бідних, мущин, женщин і дітий.

Болгарський Кровний Чай, се старо-сельське природне средство, яке причинилось, що болгарський народ є найздоровійшим в сьвіті, усуває всяку струю з тіла, удержує молодощ, утроби, нерви, мітру і кров в добрім і здоровім стані. РЕЗУЛЬТАТ СЬОГО СРЕДСТВА оказуєсь в тім, що там де запаленє і зимна перестуда малиє місце розвинати ся, то Болгарський Кровний Чай дає спору помочи.

Болгарський Кровний Чай, се старо-сельське природне средство, яке причинилось, що болгарський народ є найздоровійшим в сьвіті, усуває всяку струю з тіла, удержує молодощ, утроби, нерви, мітру і кров в добрім і здоровім стані. РЕЗУЛЬТАТ СЬОГО СРЕДСТВА оказуєсь в тім, що там де запаленє і зимна перестуда малиє місце розвинати ся, то Болгарський Кровний Чай дає спору помочи.

Болгарський Кровний Чай, се старо-сельське природне средство, яке причинилось, що болгарський народ є найздоровійшим в сьвіті, усуває всяку струю з тіла, удержує молодощ, утроби, нерви, мітру і кров в добрім і здоровім стані. РЕЗУЛЬТАТ СЬОГО СРЕДСТВА оказуєсь в тім, що там де запаленє і зимна перестуда малиє місце розвинати ся, то Болгарський Кровний Чай дає спору помочи.

Болгарський Кровний Чай, се старо-сельське природне средство, яке причинилось, що болгарський народ є найздоровійшим в сьвіті, усуває всяку струю з тіла, удержує молодощ, утроби, нерви, мітру і кров в добрім і здоровім стані. РЕЗУЛЬТАТ СЬОГО СРЕДСТВА оказуєсь в тім, що там де запаленє і зимна перестуда малиє місце розвинати ся, то Болгарський Кровний Чай дає спору помочи.

міч через сильнійшо нежмійсе організмі і усуває зарадні недуги. — Ціна одної пачки, яка вистачить для цілої родини на 5 місяців, вимоєть $4.00, почтою $1.10; 6 пачок $5.00, почтою $5.25 і висилаєть всюди по одержаню належитости або С. О. О. Адреса: MARVEL PRODUCTS COMPANY, 29 MARVEL BUILDING, PITTSBURGH, PA.

УВАГА: Коли хочете, щоби посилку обезпечено, залучіть о 10 центів більше. 19v35

Вже вийшов з друку

КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗА

НА 1918-тий РІК.

Ціна разом з пересилкою 50 центів.

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J

R. J. Glick АГЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.
Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA.

SANTAL CAPSULES MIDY
МОЧОВІ ВІДХОДИ
рятують в 24 ГОДИНАХ
Кожда пачка має напись з Уникайте підробів

НЕДУГИ МУШИН
Я є одиноким спеціялїст недуг мужеских в Пітсбурґу, котрий говорить по українськи

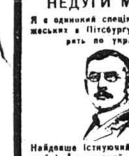

Найдовше істнуючий, найуспішнїйший і заслугуючий на довіре спеціялїст недуг мужеских, котрий усе своє знане і довголїтну практику віддає для услуги недужих.
DOCTOR LORENZ,
II. поверх, фронт. 76-89
644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятницї від 9. рано до 8. веч. В недїлї від 10. до 2.

Ходить о Ваше здоровлє.

Чи відчуваєте по їдженю неначе би кусень олова лежало в Вашім жолудку? Коли тревалше не зрушать правильно або Ви нема відки би потреба, аби розчинити свою поживу. В жолудку лишає ся нестравена пожива. Слїдує запір, який спричиняє брак апетиту, заворот і біль голови, язик покриває білою поволокою, задає уст земний, гнилий. Чуєте отяжілість і нехоту до життя. ЯК ПОМИТИ первой соли, не уживайте жадних проносящих порошків, бо спричиняють страшні корчі жолудкові, опісля в короткім часї назад вертає стара біда. ЗАПІР. Уявляйте ся від сих здоротів раз на завсїгда. Пийте наше КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ, одну ложку по кождім їдженю і перед спанком. Побачите, що наступить справді чудова зміна. Не позвиждуєте дому, що смачно собі заїдаєте. НАЧЕ КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ заострить Ваш апетит, знова будете веселі, чверстрі, кріпкі, одочі до праці і забави.

Наше КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ є найлїпше средство на жолудок жолудка і на загальне скріплене організму. Порекомендоване яко найуспішнїйше средство для мужин, женщин і дїтий.

КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ є затверджене в дїл Департаменту патентів Злучених Держав в Вашинґтонї, Д. К. Цїна за фляшку лише $1.10. Купити можна в аптиках, у українських складах, у аґентів або вправ від фабрикантів і властителя:
9—
D. Wróblewski & Co.,
196 EAST 11th St. Dept. R.R.
NEW YORK CITY.

ЗВЕРТАЄМО гроші коли хто доказе, що наше „Лїкувоча" слава Кальварійське Вино Лїчниче не є таке як ми пишемо

Dr. KOLER,
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

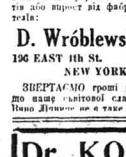

DR. KOLER є одиноким лїкарем в Пітсбурґу, котрий вчив ся своєї студії в Варшаві, має 22 лїт досвіду у лїченю. Й обчу ревматизм, пропуклину, гемороїди, шкрофули, недуги легких, серця, жолудка, печінки, нирок, пузиря, кишки, ніґтрю, кров і всї недуги мужини, спричинені нечистотою крови. 914 і 606 уживають при лїченю недуг крови. Голість за особисту, почтову не лїчу. 105—
Години приняти: від 9. рано до 8. веч., в пятницї від 9. до 5. вечер. в недїлї від 9. до 2

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
115 Ave. A. NEW YORK, N.Y.
Telephone: Orchard 2568.

Нездорове явище.

(З вік. „Укр. Голосу").

Послїдними часами можна завважити в нас небувале доси явище — незвичайний зріст гумористичних видань. Ще недавно про гумор мало було в нас бесїди, а нинї український ґрунт в Стейтах і Канадї має для втїхи цїлий оберемок гумористичних часописий та календарів. Маємо „Іскру", „Осу", „Сьміх", „Кадило", „Вуйка" і ще дещо.

Веселий настрій се ознака здоровля, тільки ледви чи можна се сказати про сучасний наш гумор. Ціла біда в тім, що, беручи на загал, в усім нашім веселім крамі дуже часто знайдете мало здорового, свіжого гумору, зате богато такого, що викликає в читача змучене, або обурене; богато такого, чому треба виповідати безпощадну війну.

В нас нема гумористів; та в тім ще нїм біди. В нас нема людий, які, забираючись до видавання гумористичних часописий, розумілиб, у чім власне має бути зміст здорового гумору. Тесамме можна сказати і про гумористичних дописувателїв.

Наші гумористи не богато мабуть застановляють ся над тим, що гумор мусить мати також якусь міру, якіеь границі, мусить держати ся конче якоїсь етики і мати якісь красші цїли. Дехто певно уявляє собі, що гумористична область є такий темний кут, де нема нїякої поважнїйшої думки нї цїли, нема нїякої контролї; де все найпоганїйше вповні дозволяєть ся — і не тільки що дозволяєть ся, але без него гумор не був би гумором. Довести все до неможливої, до найпоганїйшої форми карикатури, се має бути вершок гумору.

Тому не диво, що замісць чогось щиро веселого і дотепного бачимо часто бруд, галасливе моральне розбишацтво, безсоромні пашквілї, безглузді, безцїнні і безличні напасти, простацтво і порнографію.

Не будемо на сїм місци наводити примірів, а тільки скажемо, що богато з того „гумору" не відважилаб ся передрукувати жадна негумористична часопись. Адже сором!

Бувають в людий, були і в нас у старім краю гумористичні часописи — гумористичні змістом, а не заголовком. Тільки так були люди, що дивили ся на житє поважно і лише в гумористичних формах показували зміст того житя. Тут же виглядає, що за гумористичну писанину беруть ся часто люди, які самі можуть послужити за предмет гумору і до яких найперше можна би приложити остру зброю сатири.

Зміст цїлого нашого гумористичного гумору можна подїлити мабуть на такі відділи:

1. Напади на попів; 2. Напади на деякі одиниці, з якими не симпатизуєть ся, або яких береть ся на посьміх тому, що другі їх так беруть; 3. Порнографія (розпуста, плюгавство); 4. Карикатура форми і мови.

Попи — се найлюбійша тема наших гумористів. Иноді не знайдеш сторони, де би не писало ся про попів. На першій, другій, пятій, осьмій — все попи і попи. Тесамме в першім числї, в десятім, в пятнайцятім, аж до нудоти. І ти не знаєш вкінци, чого сї „гумористи" хочуть — чи вони виступають проти грїхів деяких одиниць зміж духовенства, чи проти цїлого духовенства яко кляси, чи проти релїґійного принципу взагалї. Нема тут нїякої границї, нїякої міри; все помішано як горох з капустою.

Подібна деколи доля і тих не-попів, які (взявши на здоровий хлопський розум) не поповнили нїякого видного злочину, але які сяк чи так здобули собі крикливих противників. Проти таких наш гуморист, ідучи за модою, або маючи якісь свої рахунки, не перебирає в виборі зброї. Тут глузування, всякі можливі прізвища; він лїзе свому противникови в кишеню, в душу, хоче заглянути туди, де йому нема нїякого дїла; підсуває всякі здогади, звязує з усякими можливими поганими випадками...

За сим іде порнографія (прим. Оповідане Парані в „Сьміху" та ще дещо). Стягає чоловік на папір таке, якому місце хиба в темних норах, в домах проституції. І се має звати ся нїби гумором. Тимчасом се нїщо инше, як явна деморалїзація загалу, публична наука розпусти.

Послїдне — се карикатура форми і мови.

Мусимо собі пригадати, що може бути дві форми непристойности: одна сьмішна, дотепна; друга погана. І коли перша форма може репрезентувати якусь ідею, осьвітлювати деякі сторони житя, то друга форма промовляє хиба до диких, звіярячих почувань чоловіка.

І в нашій гумористицї великою повагою тїшить ся власне сь друга форма. Малюють ся розхрістаних, носатих, губатих, беззубих людий, всі одного пияцького типу і додають ся до них такий писаний зміст, який не то що не робить докору сим пиюгам і простакам, але ще робить з них предмет бездоганного дотепу.

За сим іде карикатура мови... Руданський не уживав майже нїде мови доведеної до карикатури, не перекручував слів, не мішав чужих слів на половину з українським, не послугував ся провінціялїзмами і макаронїзмами,*) однак чи без сього в него нема гумору? Не те в нас. Читаєш дрібні анекдоти, читаєш довші статейки, та все те деколи від дошки до дошки написане одною до безміри покрученою мовою — якимось пияцько-простацьким жаргоном. І чи се має промовляти до красших почувань чоловіка? Се має родити в нїм чисте, невинно вдоволене, розбуджувати якісь ідеї?

Адже кождий думаючий чоловік мусить обурити ся на таке обсьмішуване і закидуване сьмітєм нашої мови. Чи звичайними словами не можна сказати дотепного, або сьмішного? Таке жертвоване мови для гумору сьвідчить власне про недотепність самих гумористів.

Здорова гумористика не повинна виходити далеко поза дотеп, жарт і сатиру. Але жарт повинен бути дїйсно жартом, а не насьміхом. Кажуть, що можна з рідного батька жартувати, але не вільно сьміяти ся. Жарт, який дехто може брати за правду і уживати для насьміху, не є жартом здоровим.

Що-ж до сатири, то се одна з форм критики. Підхоплюєть ся людські хиби і грїхи і показуєть ся їх в шутливій формі, щоби так навести їх на праву дорогу. Колиж хто не вдоволяєть ся загальним представленем положеня, але конче тягне нелюбі собі особи, щоби їх оплюгавлювати, то се вже пашквіль — форма, негідна думаючого чоловіка. Инша річ видавати боротьбу прим. о-вертим народним ворогам, але і тут не можна задалеко відходити від дїйсних грїхів сих ворогів, або предметів спору. Міра тут, як усюди, мусить бути.

В нас же деколи зовсїм противно. Не відважить ся чоловік перейти противника з буком серед дороги, так думає: „Почекай! Я доїду тобі кінця в гумористичній часописи!" І виливає цебер помий недоладним віршом, або прозою і читач має приймати се за гумор. Хтось зводить з другим свої рахунки, а я маю обовязково з сього сьміяти ся. Адже тут зараз видно, що таку писанину диктувала сліпа заздість, безмежна лють, а зовсїм не талан, нї сьвяте обурене і бажане зло на добро перемінити.

На закінчене треба ще пригадати, що гумор, як і справа, повинен бути ріжнородний і всесторонний. Від попів, або Табачнюка зачинати і на тім кінчити, се зовсїм не гумор, але пудьга і мука для читача. Хиба житє так вже звузило ся, що не можна в нїм знайти якихось инших тем, якихось ріжнородних предметів?

Можна, тільки треба отворити очи і безпристрасно, без упереджения приглянути ся жи-

*) Макаронїзми — уживанє чужих слів вперемішку з рідними.

ЩО ДОБРЕ

те само хвалить ся, тому „Свобода" ніяк не може хвалити сама себе, бо дехто сейчас подумав би: „Хвали мене роте, бо та роздеру". Але найлїпше сьвідоцтво „Свободі" дають її читачі. Хто раз почав передплачувати свою газету, той вже її не кидає. І тому нехай кождий Українець знає, що добре, і заплатить „Свободу":

В Злучених Державах:		В містї Джерзи Сїти і за границею:	
на рік	$3.00	на рік	$3.50
на пів року	$1.75	на пів року	$2.00
на 3 місяцї	$1.00	на 3 місяцї	$1.25

Гроші належить посилати на слїдуючу адресу:
„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НЮ ЙОРК, Н. Й.
ЗАХОДОМ ТОВ. „ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ"
відограють ся
в суботу, дня 16. лютого 1918 р.
комедію в однїй дїї Гр. Цеглинського
ТАТО НА ЗАРУЧИНАХ
— і —
прольоґ драми С. Зівєнчиа
„За батькові грїхи"
ПРОКЛЯТТЯ
в концертовій гали „Укр. Нар. Дому", 217-19 іст 6-та ул., Ню Йорк, Н. Й.
ОСОБИ:
(До першої вистави):
Максим Простотуб.....п. Е. Нарожних
Олена, його жінка.....п-на Р. Красновська
Осип, його син.....п. М. Жвка
С. Порошинський.....п. В. Чізрай
Бордзя, його жінка...п-ні А. Островська
Ванька, його донка...п-на А. Грещуківна
Мар. Пшепшонтинський, п. Г. Шумський
Маріянна, його жінка.....п-на А. Олексів
Гадзкий Пшеренкий.....п. Д. Ошрицький
Авдея, його жінка.....п-на М. Давидів
Мат. Підпаляковський.....п. В. Луцьків
(До другої вистави):
Стах Скрипка.....п. М. Мелешко
Олеся, його внучка.....п-ні Б. Портна
Горпина Обух.....п-на М. Давидів
Тодор Обух, її син.....п. М. Жвка
Степан Мельник.....п. Н. Бракшин
Режисер п. І. Портній.
Дїрігент хору п. М. Гундич.
Музика п. С. Смолинського.
По представленю величавий БАЛЬ.
Початок точно о годинї 7.30 вечер.
ВСТУП: І-радні крісла 50 цент., ІІ-радні 35 цент, гет-чек 10 цент.
Тікети до набутя у: П. Яремн, 115 Евенна А. Л. Лазути, 220 Іст 3-та ул., в Народнім Домі (при касї) і в Українській Видавничій Спілцї, 19 Іст 7-ма улиця.
Українська Громадо! Вже нераз удавалось тобі бачити аматорські представленя товариства „Запорожська Січ" в Ню Йорку. Сьм разом ми дамо комедію „Тато на заручинах" та прольоґ з драми „За батькові грїхи", „Прокляття".
В штуцї „Тато на заручинах" представлено відношенє російської шляхти до українського міщанства, а штука „За батькові грїхи" представляє відношенє української богатої кляси до бідняшної. Мимоволї приглядеть ся кождому з нас наруга й нахальство, якого зазнав український міщанин від польської шляхти і убогий мужик від української заможнїйшої верстви.
Просимо українську громаду о як найчисленнїйшу участь. 18-20
Комітет товариства „Запорожська Січ" в Ню Йорку.

НЮ ЙОРК, Н. Й.
Позір! Сензація! Новинка!
ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА „ПРОСЬВІТА"
відограють ся нараз перший не ґрану ще в Америцї комедію автора Н. Стешенка
„НА ВІДПУСТ ДО КИЄВА"
в 3-ох дїях
в недїлю, дня 17. лютого 1918 р.
В ARLINGTON HAL.
19-23 St. Marks Pl., New York, N. Y.
ДІЄВІ ОСОБИ:
Гаврило, старий Москаль.....т. Ю. Яремчук
Іван, його син.....т. П. Стеценко
Ядоха, жінка Івана.....т-ка Е. Шеремета
Анна, їх дочка.....т-ка А. Гадзя
Петро, муж Анни.....т. Е. Дуднник
Максим, хлопець, син Івана і Ядохи.....
.....т. В. Батрак
Одарка, служниця Івана.....т-ка А. Кінан
Згор Платанович, дяк.....т. В. Лазаревич
Лишель, жид.....т. В. Вінтонак
Дїєть ся в селї близько Канева.
Внутре тати всї три акти.
Режисер П. Стеценко. 18-19
Суфлєр Ф. Нисковим.
Початок точно о 6-тій годинї вечером а по представленю небувалий БАЛЬ.
ЦІНА ТИКЕТІВ 75, 50 і 35 ЦЕНТ.

ПІТСБУРҐ, ПА.
На доході Українського Народного Дому
ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ
відограють
в понедїлок, дня 18. лютого с. р.
народну мельодраму в 5-ти дїях зі співами і танцями
ТИМКО КАПРАЛЬ
— або —
Що нас губить
В Турнер галї, при 13-ій улици, С. С. Пітсбурґ, Па.
Початок точно о 7-ій годинї вечер.
ВСТУП: $1.00, 75, 50 і 35 центів,
Ґалерія 25 цент.
Режисер п. Лука Пшуук.
Просимо українську публику в околицї Пітсбурґа, отсим запрошує ся до ласкавої участи.
18-20 УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА.

РОДИМЦІ!
Вступайте громадно в члени Українського Народного Союза, бо се одинока і найбільша українська організація в Америцї.
UKRAINIAN NATIONAL ASS'N., P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

КОТСВІЛ, ПА. Уряд братства Сомостійних Дїла, кн. 248, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 17. лютого б. р. зараз по Службі Божій в гали ф. Сутяка при Бейкер улиця. Просить ся всїх членів, аби прийшли, бо є до полагодженя дуже важна справа, яка тревожить братству проносєм. Також повідомляють ся членів, що на місце суспендованого члена і заступника секретаря, Йосифа Балцера, назначено заступником секретаря Іванка Мерусина. Хто би хотїв вступити в члени У. Н. Союза, може зголоситись на мітінґу. Користайте з нагоди, бо лиш тих два місяцї приймають ся нових членів за половину вступного. — О. Собчак, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Подветь ся до відома членам товариства ім. Івана Франка, від. 83, що мітінґ відбуде ся в недїлю, 17. лютого б. р., в домі Укр. Ам. Горожан під ч. 822 Норт Френдкін стр., точно о год. 2.30 пополудни. Просить ся членів, аби лїпше ся до всї як один, бо є важні справи до полагодженя. Будеть ся приймати нових членів до того-ж без вступного, а що У. Н. Союза за половину вступного, т. є за $1.00. Хто би сходив стати членом, згаданого тов-а, звовить прийти на мітінґ. — Р. Карлїм, голова; І. Витязь, писар; О. Бабак, скарбник.

ФІНКСВІЛ, ПА. Бр. сп. Петра і Павла, від. 321, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся 17. лютого б. р. о 2-ій годинї пополудни в польській гали при Дайтон улици. Просить ся всїх членів на сей мітінґ появити. Довжники мають свої залегости вирівнати, бо в противним случаю будуть суспендовані. Будеть ся приймати нових членів до братства і до У. Н. Союза за половину вступного. І. Гошиш, секр.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА
має великий склад книжок всякого рода: історії, повісти, оповідання, байки, казки, поезії, співанники, молитвенники, образи патріотичні, релїґійні і много инших річий. Пишіть по каталоґ на адресу:
UKRAINSKA KNYHARNIA, 66-68 E. 4th Street, New York, N. Y.

ЖМІЄЧНИК з одним з найлїпших домашних лїків і певним средством проти ревматизма, болїв плечий, колена і болїв грудий. С помічне на болї голови, на болї суставів і рук і ніг, на лєгкий паралїж карку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.
Відносїть ся до генерального аґента, залучаючи 3-центову марку на відповідь.
MIKE FEDIW,
8 WASHINGTON AVE., HASTING ON HUDSON, N. Y.

МОДНІ УБРАННЯ

До Моїх Дорогих Приятелїв:
Завдадить для себе сей дохід, який заберу, пітєйшу в купнїм сїм, як і перепуст у фабриканта. Коли їм оплачусь полупати у нас, то і Вам напевно оплатить ся. Ми тепер одержали 5,000 ярдів ґрубих і тонких і ладні. Можете до нас зайти кождого дня в тижни а навіть в недїлю, бо у нас є отворено кождого дня аж до 9-ої год. вечер. Коли хочете бачити, що у нас є, то можете до нас прийдіть до нас і приглучіть ся до нашої арциї вдовлених і модно зробних костюмів. Маємо з спеціяльно грубого синього сукна і з гладким передом убрана, сподні „лег-тан" і довгі сурдути. Відвідайте мене. 105v141
S. LEVINE,
471 Clinton Ave. N., Rochester, N. Y.,

РІК ОСНОВАНЯ 1893.
$5.95 Ім. з 21 камінних ЖЕЛІЗНИЧНИЙ ГОДИННИК для мущин і жінок накручує ся ся з ключика, позлочуваний, а ґварантіюю на 25 лїт, подвійні коверта красно вирізані. Ходить без-у, слїпо точно і є спеціяльно зроблений для людий, котрі роблять при желїзницях, і ґварантує ся на 20 лїт. Цїнуваня нагода. — Ми виплачуємо годинник на кожду адресу за посліплатою (С. О. D.) $5.95 і за зворот пересилки, з тим прийсїйом, що кождий може його оглянути, і если бачу не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Цїна гарантії 14 кар. золотої позлоченої, такий запцюжок в дармовком додає ся даром до кождого годинника. 99v—
EXCELSIOR WATCH CO.,
1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

Винахідники
Скорошіть свій винахід патентом і продавайте його.
Вишлали в картинцї, ми поможемо Вам одержати патент Вашого винаходу. Коли маєте який винахід або задумуєте зробити, то напишіть сейчас по нашу НОВУ БЕЗПЛАТНУ КНИЖКУ.
ПИШІТЬ НО УКРАЇНСЬКИ; пробуємо Вам винахід безплатно і заборонимо Вас документарним центрифікатом.
Наші клієнти мають всїякі спосібности до СПРОДАЖІ СВОЇХ ПАТЕНТІВ БЕЗ ЛИШНИХ КОШТІВ.
Оголошуємо їх даром в лїхім краю, в часописах, в місячниках і в инших публікаціях. 14v—
Наш офіс, найбільший того рода в сьвітї, є у Вашинґтонї в нашім власнім дистко тисячи кождих вирвоєть будинку.
VICTOR J. EVANS & CO.,
Victor Building, V.
WASHINGTON, D. C.

Звісний Dr. GREY Спеціяліст
ЙОГО ОФІС ІСНУЄ ПОНАД 30 ЛІТ.
117 E. 17th St., БЛИЗЬКО UNION SQUARE New York City.
Він уже вилїчив тисячі людий і бажав би і Вас вилїчити, коли терпите на нирки або міхур, скірну недугу, течу, пропуклину, гемороїди, фістулу, ревматизм, невралгію, нервовість, болї крижий, слабости носа, горла і жолудка, кашель, застуду. Западене легких або всяку иншу хронїчну недугу. Коли лікар, який лїчив Вас ще не вилїчив Вас, ідіть до добре звісного і давно основаного офісу д-ра Грея, бо він вилїчить те, чого другі не могли.
ПОРАДА ДАРОМ. — ЛІКИ $1.00.
За професійну обслугу числить низькі цїни.
Години: від 9-ої до 8-ої; в недїлї від 9-ої до 3-ої.

Родимцї! Купуйте календар Українського Народного Союза, який пошлете разом з пересилкою тільки 50 центів.

ЗДОРОВЛЄ Є НАЙБІЛЬШИМ СКАРБОМ.

Коли чоловік є здоровий—то має всьо. Є доброї волї, тїшить ся житєм, може заробляти, і через се йому нїчого не бракує, має всьо, що в теперішних відносинах може мати. І тому нашою першою задачею є удержати себе в здоровлю, а коли втратили, знова відзискати його стараємось.
Се осягнемо уживанем
БОСАКОВОГО ЛІЧНИЧОГО ГІРКОГО ВИНА.
Лїчнича сила сего вина була доказана в тисячах тисячів случаїв недуг і немочий жолудка, кишок, нирок і т. д. Воно помагає творитись новій, здоровій крови, сушує з тїла всї нечистости і задля того воно є
ПІДСТАВОЮ І СКРІПТЕЛЕМ ЛЮДСЬКОГО ЗДОРОВЛЯ.
Воно є виробляюче з чистого вина, ріжних лїзнїх ростин і корінців. Затим є природним лїком в боях лїчнича сила є всьмі успішною. Коли Ви терпите на жолудок, нестравність, нирок і инші долегливости, то уживайте
БОСАКОВЕ ЛІЧНИЧЕ ГІРКЕ ВИНО.
Полїпшенє Вашого стану побачите скоро по тім, що в короткім часї здобудете кріпке здоровлє. 19v—
Цїна за фляшку $1.00, 6 фляшок $5.50, а 12 фляшок $10.00.
Наше вино не продасть ся як напій, але як лїк. Його можна дістати в аптиках а також в лїпших гостинницях. Коли нема його у Ваших сусїдних склепах, замовіть свій прямо у фабрикантів.
Michael Bosak Company, Scranton, Pa.

ВІЛЬНЕ НА 60 ДНІВ.

Овенса Електричний Пасок — Добрий для мущин! Добрий для женщин!

ПРОБНА ОФЕРТА: Пішлїть 25 цент. на мужеський пасок або 40 цент. на женський пасок на оплачене пересилки і т. п. Заплатить $3.45 деньоит при відборі з почти. Зачніть уживати сейчас і носіть пасок як виказано через 60 днів, а коли опісля бачите з него цїлковито вдоволені і щасливі з чудової поправи Вашого здоровлї, коли Ваше теперне зайдає значности і Ви побачите, що мій пасок зробив Вам більше добра ніж всї медикалїя і лїкарська опіка, якій Ви колись віддавали ся, тоді зобовязїть ся поручувати сї лїкарі своїм знакомим. Коли одна будете вдоволені при кінци 60-ох днів, тоді вертаєте пасок сейчас, а по сїм я звину Вам скоро Ваші $3.45. Се моя ґваранція. Коли Ви маєте ревматизм, сплитику, неврастенїю, паралїж, катар, астму, запалене горла, нервовість, спаму, дисперсію, нестравність, болї голови, безсонність, слабість в кривах, гемороїди, запір, скрофули, опухлене, дроні, відмовлене, слабість органів, всякі инші доленсности, то я радо дам Вам на дволїтнім пробу славний Powerful Electric Belt. Чому платити потщнене? Чи Вам лїкарі не говорили, що вшина електрина вітувадесь сейчас по ужитю? Адресуйте: 140v146,50v—
A. P. OWENS, Dept. E., 2114 65th Street, BROOKLYN, N. Y.

ПОЗІР УРЯДНИКИ ВСІХ ТОВАРИСТВ І БРАЦТВ!

ST. NICHOLAS EMBLEM SOCIETY PASSAIC N.J.

МИ Є ГОЛОВНИМИ ФАБРИКАНТАМИ УКРАЇНСЬКИХ І АМЕРИКАНСЬКИХ ПРАПОРІВ, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ЛЕНТ, ВІДЗНАК, ЕМАЛЬОВАНИХ ВІДЗНАЧОК, ШАПОК, ПЕЧАТОК СТАЛЕВИХ і т. д.
Виробляємо отсї річи з ЛІПШОГО МАТЕРІЯЛУ ЛІПШЕ І ПО ДЕШЕВШИХ ЦІНАХ як декотра фірма в Злучених Державах.
Не замовляйте нічого для Вашого Товариства доки не оглянуєте наших взірців і доки не довідаєтесь наших цїн. — Пишіть ще нинї чого Вашому Товариству треба а ми сейчас пришлемо Вам наш ілюстрований каталоґ і стінний календар з року 1918 безплатно. — На всїх запитах і листах прибийте печатку товариства та засилайте на адресу: 16v—
Eagle Regalia Co.,
115 Nassau Street, NEW YORK, N. Y.

NEVER FELT BETTER IN MY LIFE

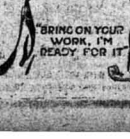

BRING ON YOUR WORK, I'M READY FOR IT

і по второй дні дня заробку. Я вирекомендую ся, що аби бути здоровим, треба недїлюськи розвивати ся легкій слабости. У мене все находить ся фляшка
— SOROL —
яке устає нерви в молодуну і вмах, уменшує болї горла, голови і ушей, і є успішне проти астми.
І коли в родинї окажеть ся ревматизм, подаґра, невралїґія, паралїж, то ще ужите сеї доби заробку. Й вирекомендує ся Pain-Expeller — сего знаменитого домашного лїкарства. — Сорок цїнт. 35 ц. і 85 ц. Pain-Expeller 35 і 85 ц. Продають ся у всїх аптиках. Ноуто в фабрики о 5 ц. більше.
F. AD. RICHTER & CO.,
74-80 Washington St.,
New York, N. Y.

БАДАНЄ І ПОРАДА ДАРОМ!
Др. СПІЛЛІНҐЕР

Посьвятив ся для хорих, невиможних людий, котрі не є в можности платити високий гіш на своє бадане.

ПОВІДОМЛЯЄ, що вистарілі недуги можуть бути вилічені без ужитя якийсьбудь ТРОЮЧИХ ЛІКІВ при помочи електричних приладів. Рівночасно в богато такиx случаях, які передне вимагали операциї, можна ними вилічитися цілком лише гимнастикою способом без ужитя ножа.

Маю в посїдаю найновійші машини, при яких помочи можу лагодити до нутра і збадати зголи внутренности людського тїла і костий та пізнати причину недуги. Другою машиною можу впровадити, котрої електричного світла в тїло і добити ними вараднні бацилї, які є причиною всїх недуг і людських недомагань. Той спосіб лїченя є не тільки новинкою, але дійсно прикладний і дуже корисний для кождого пацієнта. — КОЖДОГО ПАЦІЄНТА, котрого узнаю за невилічимого, не підимаюсь лїченя. Однаком кождого, котрого узнаю до вилїченя, стараюсь вилїчити в як найкоротшім часї.

ГОДИНИ: офісові в понедїлок, середах, і пятницї від години 9. рано до 12. в полудне. У вівторки і четверги від 9. рано до 8. вечером. В суботу від 9. рано до 9. вечер. В недїлї від 9. рано до 12. перед полуднем.

ДОКТОР І. СПІЛЛІНҐЕР,
153 E. 18th St., New York City.
Близько стації елевейтер 3-ої авенї і субвею.

КОЖДИЙ ЧЛЕН У. НАР. СОЮЗА АБО ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ"

наколи пришле 10 адресів своїх знакомих, до котрих „Свобода" не приходить, а хотїли би „Свободу" читати, отримає ДАРОМ ГАРНУ

КНИЖОЧКУ

Присилайте адреси до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Др. Еміль Айхель український дентист
4954—1st Ave., NEW YORK, N. Y.
corner 3rd Street,
виробляє штучні зуби, котрі виглядають як власні. Виробляє зуби без болю. Робота гарантована, ціни зміркованні.
Годинн: від 10. рано до 9. веч. крім пятниці; в недїлї від 10. до 2. попол.

Український лікар
Др. С. М. КАУФМАН
111 E. 7th St., New York City.
Спеціяліст всьх мужеських і женських внутрішних недуг. Лічить новими машинами електричними, уживає Х-Рей.
Родини приймає: від 9. рано до 9. веч.; в недїлю від 9. рано до 4. по обідї.
Телефон: Орчард 6352.

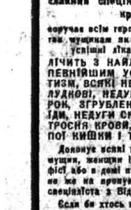

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРҐ,
славний спеціяліст зі старого краю
корутиме всїми гарними Українцями, так чоловіками як і женщинами свої успішні лїкарські услуги.
ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАННЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, НЕДУГИ СКІРИ, РЕЖИМ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ, ЗАПАЛЕНЄ СЯЙПОЇ КИШКИ І Т. Д. 105—
Доконує всякі найтяжші операциї нутрини, женщин і дїтий в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно як на пропускину при помочи спеціяліста з Відня.
Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним описом свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.
На відповідь вложить почт. марку.
Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave. (між 17 а 18 ул.)
New York City.
Годинн офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Просьба до джерзисїтських Українців.

Шкільна Рада міста Джерзи Сіти просить нас оповістити, що сеї пятниці (15. с. м.), о 8-мій годинї вечер відбудеть ся торжественне отворене нової публичної школи, положеної на розї улиць Вашінґтон і Сусекс (коло „Свободи"). На се торжество місцева Шкільна Рада запрошує всїх джерзисїтських Українців, особливо тих, котрі мешкають в сусїдстві згаданої нової школи. На програмі, між иншими цікавими річами є також проповна представника місцевої української громади — спів Українського Хору (в народних українських строях). Сподїваємо ся, що наша громада буде на тім міськім торжестві відповідно заступлена — що Українцїв там не забракне. Родичі можуть брати зі собою старші дїти, для котрих се торжество буде певно принадне і цікаве. Не зашкодить також оглянути в середині сей новий шкільний будинок, бо в нїм є всякі найновійші уладженя, вимоги і удовіднення (між иншим є там великий купальняний басейн для дїтий). Се безперечно найкрасша школа в Джерзи Сіти.

Виливи рік в Огайо і Пенсильванії.

Ріка Сіото в Огайо починає виливати з берегів; вода прибуває що години на одну стопу. В околици Колюмбусу набирали ся великі гори леду. Інжинїри старають ся розсадити їх динамітом. В деяких місцях вода доходить 65 стіп глибини. — Також в Пенсильванії ріка Мононґагеля грозить виливами. В околицї Бравнсвіля инжинїри висаджують динамітом леди, які грозить знищенем всїх будинків, які лежать над рікою.

„Крикливі жидки"...

С. Стрежев, який, як сам признаєть ся, є Жидом з Росії, пишеть у нюйоркськім „Глоб-і" лист, в якім говорить про большевицький „російський общеколоніальний зьїзд", який відбув ся у Ню Йорку з початком лютого 1918 року. Стрежев каже, що сей „російський зьїзд" був нічим иншим, лише жидівською шопкою. На російськім зїздї не було нїодного Москаля, нїодного Українця, лише самі Жиди. Жиди говорили в імени Москалїв, Жиди говорили в імени Українцїв, Жиди говорили в імени всїх инших народів давної Росії; Жиди протестували проти „ворогів" большевиків, Жиди зложили привіт большевикам в імени імиґрентів всїх російських народів... Всьо робили Жиди, але не в імени Жидів.

— Стрежев обзнакомлює нас з отсим фактом: Якесь індивідуум, котре має дуже слабу московську вимову, предложило на тім зїздї леґітимацію. Се індивідуум є жидівської віри, отже є Жидом. Коли його спитали, кого він репрезентує, він відповів, що репрезентує орґанїзацію Українцїв у Зл. Державах... „О, тїни Шевченка, шляхотного поета українського, чи се вже аж до того дійшло? — питає Стрежев. Чи се вже аж до того дійшло, що українську орґанїзацію має репрезентувати харкавий жидок"... — Від себе ми можемо сказати, що в тім зїздї нїяка українська орґанїзація не брала участи.

На сходї зима — на заходї лїто.

(Спеціяльно для „Свободи").

Я читав у „Свободї", що в сїм роцї на сходї є страшна зима, а у Портленд, Орегон, ми маємо в сїм роцї цїлковите лїто. Перший мороз загостив до нас 31. січня 1918 року, а 1. лютого впав снїг на шість цалів; 2. лютого упав дощ, а 3. лютого загріло тепле сонце, снїг стопив ся, настала погода і тепло, як на весні. Вже девять років тут жию, а ще такої теплої зими, як сього року, тут не було. — Г. Пелех.

В 64-тім роцї житя породила дитину.

Йосиф Арбани, Сирієць, склепар у Ню Йорку, заявив військовій комісії, що він не може пійти до війска, бо мусить дати удержане свому 100-лїтному батькови і 85-лїтній мамі. Однак військова комісія на се не зважала і вдучила його до I. кляси. — Підчас сеї процедури в бюрі військової комісії викрито цікаву новину. Йосиф Арбани сказав, що він має ще двох братів і три сестри; наймолодша сестра числить тепер 21 лїт житя. Се показало ся всїм трохи дивним, бо виходило, що батько має 79, а мама 64 роки тоді, коли народила ся остання дитина. Коли ж один з комісії поспитав батька і маму Йосифа, чи се правда, вони відповіли, що так. „Чоловік — говорила старенька мама Йосифа Арбани — числив 79 лїт, а я 64 роки тоді, як нам народила ся остання дочка"...

44-лїтна жінка є материю 18-дїтий.

Фармер Педер Андерсон у Фішер, Мінн., не батьком, а його 44-лїтна жінка є материю 18-дїтий. Двоє дїтий померло, а 16 жиє. Найстарша дитина, син, числить 21 лїт, житя, а наймолодша дитина, дочка, щойно місяць тому народила ся. Педер Андерсон має 237 акрів землї, яку обробляє сам з родиною, не наймаючи нїкого.

Йосиф Трінер помер.

В С. Петерсбурґу, Фльорида, умер 2. лютого б. р. Йосиф Трінер, Чех, який був президентом спілки „Джозеф Трінер" в Шікаґо, Ілл. Родив ся в Качерові, в Чехії, 19. марта 1861 року. До Злучених Держав прибув у 1879 р. Десять лїт пізнїйше він почав виробляти Трінера еліксір гірчичного вина. — Покійний Йосиф Трінер був горячим чеським патріотом. Належав до пятьох чеських товариств, а також до многих американських орґанїзацій. Помер у 57 роцї житя на звичнене жиле.

Цигани в Америцї вибирають свого короля.

В Злучених Державах є під сю пору около 15.000 Циганів. Жиють вони порозкидані по всїх закутках держави, але найбільше їх є в західних, північних, центральних і східних стейтах; в полудневих стейтах є їх дуже мало, або таки нема. Жиють вони, як і всюди, подорожуючи з міста до міста і з села до села. Многі з них осїли на стало в одній місцевости і занимають ся рільництвом; кажуть, що деякі з них є добрими фармерами. — Цигани в Злучених Державах є імиґрантами, але від всїх прочих імиґрантів вони ріжнять ся сим, що у них нема нїяких полїтичних, просьвітних та економічних орґанїзацій; натомість є в них свого рода „державна" орґанїзація, на чолї котрої стоїть „король". Се може видавати ся комусь дуже дивним, а дехто може й скаже, що се неправдиве, але факт є фактом, що Цигани в Злучених Державах мають свого „короля", якому всї Цигани дуже ревно служать, молять ся за нього і до нього, і платять йому свого рода якусь данину, щоби мір удержати ся. Осїдком циганського короля є місцевість Окленд в Калїфорнії. Тепер власне відбуває ся вибір такого короля; в падолистї 1917 року помер у старім віцї „король" Александер Адамс і Цигани остали ся без короля. Тепер до корони зголосили свої претенсії три особи: Майк Адамс (син короля Александра), Джан Адамс (внук короля Александра) і Джан Дуньо, один з визначнїйших Циганів. Сей останний має за собою більшість Циганів і тому Майк Адамс, син попередного короля, відніс ся навіть до президента Вілсона, щоби він вставив ся за ним і допоміг йому стати королем. (Так доносить шікаґовський „Сатурдей Блейд"). — Цигани, се вандрівничий нарід. Анґлїйцї називають їх Джінсі, Французи називають їх Боґеміен, Нїмцї — Ціґайнер, Італїйцї — Чінґарі; знова самі Цигани звуть себе Роммани (від слова „дом" — чоловік). Їх около 500.000 душ. З того в Туреччинї 120.000 на Угорщинї 140.000, у Франції 60.000, в Еспанії 40.000, 30.000, є в Нїмеччинї і Італії разом з 28.000 в Анґлії і Америцї. Дослїдники кажуть, що Цигани вивандрували з Індії, тому, що їх розтворе є подібний до деяких індійських дїлектів. Сталого місця вони нїде не мають, все вандрують. Деякі занимають ся рубанем дров, але більшість занимає ся обманою; вони їздять по селах і ворожать людям їх будучність... Але є між Циганами люди працьовиті і талановиті. Богато їх приміром в Америцї працює в копальнях уґля; богато Циганів є добрими музиками. Одної релїґії вони не мають; в Туреччинї визнають магомедянізм, в католицьких державах — католицизм, в протестантських — протестантизм, а в православних — православе. Релїґія в них не відграє нїякої визначнїйшої ролї, — хиба в здобуванню гроший. Є богато случаїв, що Циган буде кільканайцять разів хрестити дитину, щоби в той спосіб мати богато „кумів" і добре навтожити поживою свій віз. — Шлюбна церемонія в них відбуває ся дуже просто, а розвід ще простїйше: коли мужженавидить свою жінку, тоді він каже їй три від нього геть і вся процедура покінчена. — Дїти ростуть без нїякого виховання; уміють лише красти і научують других. В Нїмеччинї й Італії Цигани появили ся з початком XV. столїтя, а в Анґлії з початком XVI. столїтя.

1.000 арештовано одної недїлї.

Минувшої недїлї полїція у Шікаґо, Ілл., заарештувала 1.000 осіб, чи то за бійку, чи за пиянство, чи за якісь инші провини.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Присяга Вільного Козацтва.

Вільне Козацтво почало орґанїзувати ся на Українї на взір народної мілїції. Завданем вільного козацтва є доглядати порядку в державі, не допускати до расових погромів і берегти господарства і маєтки перед злодіями. Сю орґанїзацію в самім початку її повстаня апробував Володимир Винниченко, тодїшний премієр і міністер внутрішних справ. — В ч. 44. псковського „Українського Голосу" (з 14. падолистя 1917) читаємо взорець присяги кождого, який вступує в ряди вільного козацтва. Ся присяга, яку складає простий козак, звучить:

„Заявляю і сьвідчу перед Богом, перед Пресвятою Сїчи Запорожської, перед Вітчиною Українською і перед усїм чесним Товариством; кляну ся на високі могили славних лицарів козацьких сьвято, щиро і неупозитно і безумовно виконувати всї накази Української Центральної Ради, а у військових справах Ґенерального Військового Комітету, своїх старшин усїх становищ, відсуваючи далеко свої особисті справи перед справою народною; поводитись чесно, як козакови пристало, зберігати свої товариши у кождій пригоді, оборонити, заховати і примножити для себе і дїтий та внуків наших зброєю здобуту і кровю стїлки разів осьвячену свободу нашу і славу і честь Товариству та неньки Українїи. Так мені, Боже, і Ти, св. Покраве Запорожжів, допоможи!"

Знова присяга старшини вільного козацтва звучить:

„Я, ... отаман курїня (полку, сотнї) вільних козаків, заявляю і сьвідчу перед Богом, перед Пресвятою Сїчи Запорожської, перед Вітчиною Українською і перед усїм славним Товариством, клину ся на високі могили славних лицарів козацьких та їх старшини гетьманів, що знали й хотїли боронити народні права і волю оружию рукою, виконувати всї накази Української Центральної Ради, а у військових справах Ґенерального Військового Комітету, і шанувати завчаї й обичаї славного Товариства; відсуваючи далеко всякі особисті справи перед справою народною, заховати славне Товариство з кождого товариша з особа у всякій пригоді. Щоби сїдами славних гетьманів України, пронвати Товариство до невмирущої слави і з ним разом оборонити, заховати і примножити для нього дїтий та внуків зброєю здобуту і кровю стїлки разів осьвячену свободу нашу на славу і честь Товариству та неньки Українїи. Так мені, Боже, і Ти, св. Покраве Запорожжів, допоможи!"

Ґенеральна Рада Вільного Козацтва з Наказним Отаманом на чолї.

Перший всеукраїнський зїзд вільного козацтва відбув ся в Чигиринї (на Київщинї) і обговорював справу поширення і внутрішного устрою козаччини на Українї, постановив: 1) — Закладаючи по стародавному звичаю предків запорожців перші підвалини зорґанїзованої оружної сили української демократії, поставити собі найпершим завданем, аби вільне козацтво стало військом народу і щоби єдиною метою його істнувати було охорона интересів і прав народу, а не пануючих клясь, до якої би нації сї кляси не належали; 2) — Утворити Ґенеральну Козацьку Раду з Наказним Отаманом на чолї: Ґенеральна Рада має найблизшім часї скликати ґубернїяльні зїзди, щоби вибрати кошових отаманів зі старшиною, що надасть орґанїзованість сїлу козацькому рухови; 3) — З огляду на те, що Ґенеральна Рада робити-ме великє дїланє дїло по охоронї здобутків революції та прав народу, а також бере на себе завнїст краю від руїни в часї демобілїзації, зїзд домагать ся, щоби на утримане Ґенеральної Ради та усеї старшини призначити фонди з державної каси. — Ґенеральна Рада вільного козацтва стало перебуває в Білій Церкві на Київщинї.

Постанова про полїцийних урядників.

„Ґазета Гадяцького Земства" доносить, що міністерство справедливости на Українї постановило: 1) всїх членів полїції, які сповняли свої повинности за часів царя Николая Романова, князя Юрія Львова і за часів Керенського, звільнити від урядованя без права на одержуване якоїнебудь пенсії; 2) всїх членів тайної полїції звільнити від урядованя без права на одержуване, якоїнебудь пенсії; 3) всї ті, які колись служили при полїції і досї побирали пенсію, є з початком падолистя 1917 року позбавлені тої пенсії; 4) всї закони про пенсії, ухвалені по дни 15. марта, є уневажнені. — Се розпорядженє видано з кінцем жовтня 1917 р.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Упадок православної місії в Японії.

Ернест Клемент, кореспондент нюйоркського „Глоб-у", доносить з Токіо, що православна місія в Японії хилить ся до упадку. Брак фондів з державної каси є єдиною причиною упадку. За панованя царя в Росії місія побирала річно тисячі з російської державної каси. Тепер декретом большевицького правительства церкву відділено від держави, а рівночасно здержано церкві всякі державні запомоги.

Смерть бувшого султана Туреччини.

З Царгороду через Відень доносить телеграфічно, що Абдуль-Гаміда, бувшого султана Туреччини, помер. Абд-уль-Гамід родив ся в 1848 роцї; через 33 роки був султаном Туреччини, яка розтягала ся на териториї Европи, Азії й Африки. Підчас революції в 1909 роцї його скинено з престола і посаджено в тюрму в Солуни, в Македонії. Престол по нїм переняв його брат Магомед V., який ще й доси є султаном Туреччини.

— Про Абд-уль-Гаміда оповідають, що був він страшно реакційний чоловіком, хоч знова з другої сторони дбав про добро держави та про осьвіту дїтий. Був одним противником всяких реформ, яких ініціятором був хто инший, а не він сам. Ся власне його упертість повалила його з турецького престола. Молодотурецька партия зажадала реформ, на які Абд-уль-Гамід під сильним напором згодив ся, але обітницї не дотримав. Се спричинило революцію, яка позбавила його престола. Прожив несповна 70 лїт.

Величина і населене Бесарабії.

Деякі телеґрами доносять, що Бесарабія, яка була оголосила свою независимість від Росії, буде тепер розділена між Україну і Румунію. Румунія має взяти собі полудневo-західний клин, а Україна всю прочу часть. — Бесарабія лежить між ріками: Прут, Днїстер, Дунай і Чорним морем. В 1474 роцї вона належала до Туреччини, а від 1812 року до Росії. Величина сеї території виносить 46.000 квадратових кільометрів, а населене 2,440.000 душ, з чого 460.000 (20%) є Українцїв, а прочі се Румуни, Жиди, Татари, Болгари, Греки і т. п. Перешими мешканцями Бесарабії були Кімерійцї, по яких прийшли Скити, пізнїйше Готи, Гуни, Авари, Болгари, по яких знова прийшли Румуни.

Ощадність в Норвеґії.

Нїхто не заперечить, що Норвеґія належить до тих країв, де населене розуміє значіє ощадности. Щойно опублїкована статистика за 1916 рік виказує, що в тім роцї в Норвеґії було 537 банків ощадности, з того 10 заложено протягом того року. Загальне число депозиторів виносило 1,334.485, майже половина дорослого населеня. Вони заощадили 285.228.000 долярів.

Гармата з леду.

Тому 175 лїт один инжинїрський робітник в Петроградї виробив був шість гармат з леду, котрі їх 5-цалевими кулями, з яких в кождій було по 2.000 зерен правдивого стрільного пороху, і тоді вистрілив із всїх нараз. Лїд був так сильний, що аж за пятим разом кожда гармата розлетїла ся.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДИХ
ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦЇ
Се нижче надане єї вповні для аматорських театральних кисток. Де відграння потрібно всего 8 женщин і 7 мущин. — Цїна за примірник 30 цент., за 15 примірників $3.00.
Замовленя і гроші посилайте до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО НАМОВИТИ НЕСЬВІДОМОГО УКРАЇНЦЯ ДО ЧИТАНЯ СВОЄЇ ГАЗЕТИ, ТО СЕ НЕ ПОВИННО ЗНЕОХОЧУВАТИ ЧЕСНИХ УКРАЇНЦІВ ВІД ДАЛЬШОЇ АҐІТАЦІЇ. А ОТ РЕДАКТОРИ НЕ ЗНЕОХОЧУЙТЕ ся ПИСАТИ, ХОЧ ЧАСТО ЗА ЇХ ПРАЦЮ ЇХ ЩЕ Й ЛАЮТЬ. Спільна праця всїх людий доброї волї мусить колись увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу".

ЧИ ВИ ЛЮБИТИ ЖАРТОВЛИВІ ПОВІСТКИ?
Користайте з нашої оферти. В сїм місяци лише виняткова Вам оферта 5 найновійших, жартовливих і сьмішних повісток, разом з катальогом за одержанем 10 цент. на почту переслати. — В марті ці повістки будемо продавати по значнім цїнах 10 цент. Посилайте замовленя на ніж, зазначаючи марки або десятки, до: 16-29
INTERNATIONAL PUBLISHING CO., BOX 1018, PITTSBURGH, PA.

DR. BROWN дентист, 45 East 7th Street, недалеко парка, NEW YORK, N. Y.
Вставка роботи лїкарсько-дентистичні по умірковаїй цїнї. При витягненю зубів уживає спеціяльний спосіб для знечуленя, щоби не належало боятись болю. Офіс заосмотрений у всї найновійші інструменти і є надзвичайно чистий. Цїни легкі.

Через довгі роки, українські робітники (самі кушини) приходили до мого приватного офісу.

ЛИШЕ ДЛЯ МУЩИН!

Я є спеціялїст зі всїх особистих недуг, як напр. гемороїдів і т. п. Хронічні недуги (у мущин), сварти кровя, нирки, міхур і других органів. Нові або старі виявки. Не жіть. Курацїя в офісї або Вам дїла в умірковаїм цїнах. Я доставляю ліки. Прийдіть вперше до мене, і запалите часу, грошї і терпіньє. 30 ЛЇТ ДОСВІДУ.
„Практика удосконалює"
ЛИШЕ МУЩИНИ. При першій візитї Др. Брайн може пояснити Вам, як можете бути вилїчені в можливо найкоротшім часї, а можете сказати Вам дїйсну правду.
В моїм офісї говорить ся також Вашою мовою. Моя адреса:
Dr. BRYAN, 333 East 17th Street, NEW YORK CITY.
(близько 2-ої авенї)
Офіс отворений: від 9. рано до 8. попол., в недїлї від 9. до 1. в полудне.

ЗАПЛАТИТЕ КОЛИ ВИЛЇЧИТЕСЬ З НЕДУГ КРОВНИХ АБО НЕРВОВИХ.
Офіс оснований понад 35 лїт. Не лїчимо нїчого нашого. Уживаємо найлїпших способів лїченя в сьвітї. Ми се доказали і нині пацієнти ся знають. Гемороїди рішучо лїчить ся без операциї. І болю. Ревматизм і всї недуги кровя і нервів, без огляду як старі і тяжкі, скоро лїчить ся при можливо найменьших видатках. 104—
І подумайте над сим! Нї один доляр заплати, ани би лїчено не вилїчено. — Години урядові: від 10. до 5. У вівторки і суботи від 10. до 8. В недїлї від 10. до 1.
(Близько 75-ої улиці).
HEIDELBERG TREATMENT, 1058 Lexington Ave., NEW YORK CITY.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН.
Доктор Васерман, який лїчить успішно хороби жолудка, легких, серця, утроби і нирок, ревматизм і всї недуги крови і скірні вилїчить в як найкоротшім часї так, що не потребуєте переривати своєї роботи.
Його офіс має нову машинерію до бадання і лїченя недуги. Він також уживає X-RAY машини яке є необхідне для лїкаря. Перша візита у него за даромо тому, щоби переконати ся чи можна вилїчити чи нї, позаяк невилїчимої недуги він не береже лїчити. 106—
Doctor WASSERMAN, 1335 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.
Офісові годинн від 9. рано до 8. вечер. В недїлї від 10. рано до 2. попол.
Голосить ся особисто, бо почтою не лїчу. Можете говорити по українськи.

В кождій українській хатї повинен находитись календар Українського Народного Союза, який коштує тільки 50 цент.

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ
нема лїпшого ремесла від автомобільового. Я є з краю довголїтний і добрий механік і шофер в Америцї. Хто вивчить ся в нашій школї, той стане добрим механіком і шофером. Будемо вам лїчити по всї часи. Знаємо, що наша школа є одною з лїпших в Америцї. У нас є машини з 1917 р. Дїнем і вечірнї курси. Можете заробити $25—35 год. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і порадьте ся з нами. Запишіть ся до нашої школи, — у нас є механік-професор Д. Лисканович.
ARENA AUTO SCHOOL, 146 W. 56th St., NEW YORK, N. Y.

НЕ ДОБРИЙ ПРИМІР дають ті одиницї, котрі хочуть читати „Свободу", а не платити за неї. Коли хто є бідний, то се зрозуміле, бо бідного треба спомогти. Але, хто має який-такий гріш, той не повинен жалувати його на свою газету.

ХОРІ ЛЮДИ!
ЗАВДЯКИ ВАШІЙ НЕДУЗІ.
ЧИ НЕ СТРАТИЛИ ВИ ТЕРПЕЛИВОСТИ,
З дня на день я року на рік віддаю лїкарські услуги Українцям. Представте собі сплькох хорих а уже вилїчив та сплькох хорих в умірковаїм житє. Коли Вам житє надоїло задля пробуваня ріжних лїкарств і ждь відчуваєте, що Ваш стан здоровя упадає, погіршує, старайтесь сейчас звертнутись до
Dr. LEONARD LANDES
Він Вам щиросвого заров порадить, що Вам робити, аби Ваше житє оздоровити і пояснить Вам о нашій недузї. Лїчу уже через 20 лїт з добрим успіхом всїх недуг, як: осьлабленє, ціпенїнє, тровне крови, недуги жолудка, серця, легких і т. д. 115—128—
Недуги полові і нервові лїчу та вонючих електричних апаратів і „X лучів", через які переглядаю Ваші внутренности. Не кождий лїкар посїдає ті апарати, дїлатого, що вони дуже дорогі. Не відкладайте на завтра а сейчас приходьте знаємо всїм, як: осьлабленє, ціпенїнє, тровне крови, недуги жолудка, серця, легких і т. д.
Telephone Gramercy 3823
Години приняти: від 10. рано до 8. вечер. В недїлї від 10. рано до 1. попол.
Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.
140 EAST 22 ST., N.Y.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА НА КОРОТКИЙ ЧАС.
Машини без труби і з трубою з 40 піснями, один альбум, 100 шпильок лише за
$28.00
Заплатою $5.00 а решту заплатите при доручено Вам товару. Всї замовленя належить адресувати до:
GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
310 Grand St., New York, N. Y.